

«БЕКІТЕМІН»
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
«Ұлттық ғылыми-практикалық
дене тәрбиесі орталығы» РМҚК
бас директоры

А. Ташметов

2026 ж.

ҚАЗАҚСТАН ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ XIII ЖАЗҒЫ ГИМНАЗИАДАСЫН ӨТКІЗУ ЕРЕЖЕСІ

**Астана қаласы
2026 жыл**

Мақсаттары мен міндеттері

Қазақстан оқушыларының XIII жазғы Гимназиадасы (*бұдан әрі – Гимназиада*) мынадай мақсаттарда өткізіледі:

- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің «Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығы» РМҚК (*бұдан әрі - ҰҒПДТО*) 2026 жылға арналған халықаралық, республикалық спорттық- бұқаралық дене шынықтыру-сауықтыру іс-шараларының күнтізбелік жоспарын іске асыру ;
- Дене шынықтыру мен спортты одан әрі жаппай дамыту, оқушылар арасында патриоттық тәрбиені күшейту, салауатты өмір салтын қалыптастыру;
- Оқушыларды дене шынықтырумен және спортпен тұрақты шұғылдануға тарту;
- Оқушылар арасында бұқаралық спорт түрлерін танымал ету және спортта дарынды балаларды анықтау;
- Дүниежүзілік жазғы Гимназиадаға және басқа да халықаралық жарыстарға қатысу үшін оқушылар құрама командаларының құрамына дарынды жас спортшыларды іріктеу және дайындау бойынша мақсатты жұмыс жүргізу.

II. Гимназиаданың ұйымдастырылуы мен өткізілуіне басшылық ету

2.1. Республикалық Гимназиаданы ұйымдастыруға және тікелей өткізуге жалпы басшылықты ҰҒПДТО, федерациялар және өткізуге жауапты Аймақтар жүзеге асырады. ҰҒПДТО ұйымдастыру комитетін құрады және төрешілер алқасын тағайындайды.

2.2. Гимназиаданың мектепшілік және аудандық/қалалық іріктеу кезеңдерін өткізуге жауапкершілік аудандық және қалалық білім бөлімдеріне, спорт бөлімдеріне және білім беру ұйымдарының басшыларына жүктеледі.

2.3. Гимназиаданың облыстық кезеңін спорттық базамен (*спорт зал, стадион, спорт алаңы және т.б.*) қамтамасыз етуді облыстардың, Астана, Алматы, Шымкент қалаларының білім және спорт басқармалары жүзеге асырады.

2.4. Гимназиаданың кезеңдерін өткізу үшін ұйымдастыру комитеті құрылады.

Гимназиаданы ұйымдастыру комитеті:

- жарыстарға қатысуға өтінімдер қабылдайды;
- жарыстарды өткізу кестесін анықтайды;
- кестеде көрсетілген мерзімнен бір ай бұрын жарыстарды өткізу кестесіне өзгерістер енгізеді;
- командалар мен қатысушыларды жарыстарға жіберу жөнінде комиссия құрады;
- гимназиаданың бас төрешілер алқасының, спорт түрлері бойынша төрешілер алқасының құрамын бекітеді;
- жарысқа қатысушылардың құқықтарын сақтауды қамтамасыз етеді;
- гимназиада жарыстарының кезеңдерін өткізу туралы есеп жасайды.

2.5. Облдыстық мандаттық комиссияның өткізілуіне өңірлік дене шынықтыру орталықтары жауапты және республикалық кезеңнің өткізілуіне ҰҒПДТО жауапты болады.

III. Гимназиаданы ұйымдастыру және өткізу тәртібі

3.1. Гимназиада 4 кезеңде өткізіледі:

1 кезең: **мектепшілік іріктеу** - сыныптар арасындағы жарыстар.

Мақсаты:

- мектеп құрама командасын қалыптастыру, мектеп деңгейінде жеңімпаздарды анықтау (*мектеп біріншілігі*).

Мектепшілік іріктеу кезеңі қыркүйек - қазан айларында өткізіледі (*мектепшілік жарыстардың ойын кестесі және олардың жеңімпаздары мектептің спорт бұрыштарында, стендтерде орналастырылады*).

Іріктеу кезеңін-сынып-командалар арасында спорттық жарыстарды ұйымдастыру мен өткізуді білім беру ұйымының басшысы үйлестіреді.

2 кезең: **аудандық/қалалық** - қалалық, аудандық мектептер арасындағы жарыстар.

Аудандық/қалалық іріктеу кезеңі қараша - желтоқсан айларында өткізіледі
Мақсаты:

- аудан, қала деңгейінде жеңімпаздарды анықтау.

Жарысқа қатысуға өтінім берген командалар айналым жүйесі бойынша ойнайды. 1 орын алған командалар жарыстың 3 кезеңіне жіберіледі.

3 кезең: **облыстық** - жарыс екінші кезеңнің жеңімпаздары арасында өткізіледі.

Мақсаты:

- облыстық деңгейдегі жеңімпаздарды анықтау (*облыс біріншілігі*).

Облыстық іріктеу кезеңі қаңтар – ақпан айларында өткізіледі.

Облыстық кезеңде аудандық және қалалық командалар арасында спорттық жарыстарды ұйымдастыру мен өткізуді Білім басқармасы үйлестіреді.

4-кезең **республикалық – финалдық** - үшінші кезең хаттамасын ұсыну бойынша үшінші кезең жеңімпаздары арасында өткізіледі.

Республикалық кезең ақпан – мамыр айлары аралығында өткізіледі.

3.2. Гимназиаданың I, II, III кезеңдерін сапалы өткізу мақсатында қалалық, облыстық және өңірлік орталықтардың жанынан облыстық, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының, дене шынықтыру және спорт басқармаларының, спорт түрлері бойынша федерациялардың және басқа да мүдделі ұйымдардың өкілдерін тарта отырып, ұйымдастыру комитеттері құрылады.

3.3. Гимназиада жарыстарына қатысуға 2009-2010 ж.т. және одан кіші (жас ерекшелігінде спорттың жеке түрлері бар) жалпы білім беру ұйымдарында оқитын, оқу жылының басынан бастап өз ұйымдарында ресми есепте тұрған ұлдар мен қыздар жіберіледі. Спорттық даярлық (разряд) әрбір спорт түрі бойынша разрядтық біліктілікке сәйкес келуі тиіс.

3.4. Облыстық және республикалық спорт мектеп-интернатының оқушылары, колледж студенттері жарысқа жіберілмейді.

3.5. Жасы және спорттық дайындығы бойынша оқушылар командаларының сандық құрамы спорт түрлері бойынша бөлімде көрсетіледі.

3.6. Әрбір өңір жарыс бағдарламасының әрбір түріне кемінде бір төрешіні мәлімдеуге міндетті.

3.7. Гимназида спорт түрлері бойынша жарыстардың қолданыстағы қағидалары (1-5-қосымша) бойынша бағдарламаның тиісті бөлімдерінде баяндалған шарттар бойынша өткізіледі

3.8. Қатарлас сынақ спортшылардың елдің құрама командалары құрамында халықаралық жарыстарға қатысуы, олардың оқу-жаттығу жиындарына қатысуы үшін көзделмейді.

3.9. Гимназидада есепке алынатын спорт түрлері бойынша командалар қатыспаған жағдайда 20 ұпай беріледі. Жалған құжат жасау, құқық бұзған жағдайда сол спорт түрі бойынша команда шеттетіледі және 20+3 ұпай беріледі.

3.10. Ойын түрлерінде бас төрешілер алқасы жеребе тастау арқылы командаларды кіші топтарға бөледі.

3.11. Гимназиаданың жалпы қорытындысы бірінші есепке кіретін 26 спорт түрі бойынша, екінші медальдік есеп бойынша 1, 2, 3 орындар анықталады.

3.12. Ойын түрлерінде екі немесе одан да көп командалардың ұпайлары тең болған кезде бір-бірімен ойын нәтижелері бойынша немесе соғылған және өткізіп алған доптардың айырмашылығы бойынша команда артықшылыққа ие болады.

3.13. Гимназидаға немесе марапаттау рәсіміне дәлелсіз себептермен келмеген спортшылар осы жарыстардан шеттетіледі.

3.14. Гимназида жарыстарында анықталады:

1) бағдарламаның әрбір түріндегі спорттың ойын емес түрлерінде ұпайлар осы түрдегі кемінде 5 спортшының қатысуымен есептеледі;

2) спорт түрлері бойынша командалық жарыстарға сынақ кемінде 5 команданың қатысуымен жүргізіледі;

3) Облыстар мен Астана, Алматы және Шымкент қалалары арасындағы Гимназидаға жалпыкомандалық кешенді сынақ 26 жарыстан алған орындардың ең аз жиынтығымен қорытындыланады.

3.15. Спорт түрлері бойынша командалық есепті анықтау үшін ұпайларды есептеу кесте (3-қосымша) бойынша жүргізіледі.

3.16. Иссапарға жіберуші ұйымдар қатысушыларды 1x2м көлеміндегі аймақтың туымен, аймақтың эмблемасы бар салтанатты спорттық формамен, спорттың ойын түрлері бойынша командаларды - нөмірлері бар түрлі түсті ойын спорттық формасының екі жиынтығымен қамтамасыз етеді. Жеңімпаздарды марапаттау кезінде команда өкілдері немесе жаттықтырушылары классикалық киімде келуі тиіс.

Гимназида барысында қайта дауыс беруге төрешілер алқасы спорт түрлері бойынша жарыс ережелеріне сәйкес командалар құрамындағы жарыстарға мәлімдеген және жіберген қатысушылардың есебінен рұқсат етіледі.

IV. Гимназиаданың финалдық кезеңіне қатысуға өтінім

3.17. Финалдық кезеңге қатысатын командалар спорт түрлерінен жарыстың басталуына бір ай қалғанда nprcfk.sport@mail.ru электрондық поштасына 3*4 фотосуреті бар жеке спортшы картасын ұсынуы қажет. Егер команда белгіленген мерзімде құжатты бермесе, ОНДА КОМАНДА ФИНАЛДЫҚ КЕЗЕҢІНІҢ ЖАРЫСЫНА ҚАТЫСУҒА РҰҚСАТ БЕРМЕЙДІ.

Мандаттық комиссияға мынадай құжаттар ұсынылады:

- спортшының туу туралы куәлігі, жеке куәлігі немесе паспорты түпнұсқа (*көшірме міндетті түрде*);

- стандартты үлгідегі облыстық білім басқармасы басшысымен бекітілген өтінім (*үлгідегі басшының қолы мөрі түпнұсқа болуы міндетті*) (*дәрігердің қолы және мөрі әр спортшының қасында міндетті түрде*)(*2 көшірме болуы керек*) 4 қосымша;

- спортшының жеке карточкасы (*3x4 фотосы жас ерекшелігіне сәйкес 2026 жылғы болу қажет*) 5 қосымша;

- білім беру ұйымының оқушылардың өмірі мен қауіпсіздігіне жауапкершілік туралы бұйрығы.

3.18. Жол жүру, тұру, тамақтану орындарында, жарыс кезінде оқушылардың қауіпсіздігіне жаттықтырушылар, команда өкілдері жауап береді.

3.22. Спорт ғимараттарында болған кезде қатысушылар мен көрермендердің қажетті қауіпсіздігін құру мақсатында «Спорттық іс-шараларды өткізу кезіндегі қауіпсіздік шаралары туралы» нұсқаулыққа сәйкес алдын ала тексерусіз спорттық жарыстарды өткізуге тыйым салынады.

3.23. Спорт түрлері бойынша Гимназиаданың республикалық финалдық жарыстарына қатысуға растау жарыс басталғанға дейін **10 күн бұрын** команданың келу уақыты, поездың, вагонның нөмірі, команда құрамы туралы ақпарат беріледі.

Ескертпе*: келу күнін, уақытын растамаған командаларға көлікпен қарсы алу және қонақ үйге орналастыру қамтамасыз етілмейді. Тасымалдау тек Орталық бекіткен қонақүйлерден болады. Квартирада тұрған командаларға жауапкершілікті Орталық көтермейді және тасымалдау болмайды.

V. Тәртіптік жазалар және наразылық беру

24. Спортшылар және команда жарыстан келесідей жағдайларда шеттетіледі: Жарыстың бедел-бейнесіне нұқсан келтіру, төрешілермен, ұйымдастырушылармен жанжалдасу, ұйымдастыру алқасы мүшелеріне, төрешілерге және көпшілікке қатысты әдепсіз және өрескел мінез құлық көрсету. Спортшылар немесе команда жетекшілері қарсылас команда ойыншыларына және жарысқа қатысушы басқа да ойыншыларға дөрекілік көрсетуге, тіл тигізу, адамның ар намысы мен қадір қасиетіне нұқсан келтіру, төбелесу және алкогольді

ішімдік ішу, төреші шығарған шешіміне өрескел қарсылық білдіруге тыйым салынады, төмендегі бұзушылық орын алған жағдайда:

- 1) Жасалған іс-әрекетке қатысқан ойыншыны немесе ойыншыларды жарыстан шеттетуге;
- 2) Жасалған іс-әрекетке қатысты команда жетекшілерін, жаттықтырушыларын жарыстан шеттетуге;
- 3) Командалық жарыстан шеттетуге;
- 4) Команданы немесе команда ойыншысын белгілі мерзімге дейін жарыстан шеттетуге;
- 5) Жетекшінің немесе ойыншылардың әдепсіз іс-әрекеттері туралы командалардың білім беру ұйымдарына жазбаша хабарлама беру;

Наразылық білдіруге тек команда өкілдерінің құқығы бар (*егерде команда өкілі келмеген жағдайда, команда жаттықтырушысы наразылық береді*). Наразылық спорт түрі бойынша бас төрешіге жолдануға және жазбаша нысанда нақты дәлелмен берілуге тиіс. Наразылық ойын басталмас бұрын қабылданбайды, тек ойын аяқталғаннан кейін 1 сағаттан кешіктірілмей жазылады. Наразылықтың шешімі келесі ойынға дейін жазбаша түрде жауап беріледі. Әр команда жарыс барысында төрешілермен бекітілген кесте бойынша ойын басталардан 15 минут бұрын келіп тұруы тиіс, кестедегі көрсетілген уақыттан кешіккен команда жарысқа жіберілмейді (15 минуттан аспауы тиіс). Жарыс кезінде команда кестеге сәйкес жарысқа толық қатыспаған жағдайда оларға ұпай берілмейді. Команда ойыншылары тәртіп бұзып, ойынды болдырмауға әкеліп соқтырса, тәртіп бұзған командаға ойын ережесіне сәйкес жеңіліс, тиісінше қарсылас командаға жеңіс беріледі.

Ескерту!!! *Ұйымдастыру комитеті мандаттық комиссия аяқталғаннан кейін спортшыны, команданы немесе команда өкілін сұрақтар туындаған жағдайда толықтай тексеруге құқылы (құжаттарды көрсету міндетті).*

VI. Қаржыландыру

25. ҚР ОАМ ҰҒПДТО мынадай шығындарды көтереді: төрешілер алқасының, медицина қызметкерлерінің, қызмет көрсетуші персоналдың жұмысына ақы төлеу, кеңсе тауарлары мен баспа өнімдерімен қамтамасыз ету, марапаттау және кубоктарды сатып алу, сондай-ақ спорттық атрибутиканы (баннерлер, грамоталар, дипломдар, шақыру билеттері, жарыстар бағдарламалары).

26. Мектеп оқушылары Гимназиядасының ашылуы мен жабылу салтанатын өткізуге байланысты шығындар Гимназиаданы қабылдайтын аймақтарға (келісім бойынша) жүктеледі. Қатысушылардың тұратын және жарыстар, сондай-ақ кездесулер, шығарып салулар өтетін жерлерде қауіпсіздігін қамтамасыз ету және қатысушыларды волонтерлермен бірге алып жүруге жауапты өңірлер 2026 жылдың күнтізбелік жоспарына сәйкес өтетін Аймақтар жауапты болып есептеледі.

27. Қатысушыларды, командаларды, жаттықтырушыларды, судьяларды, өкілдерді республикалық финалдық жарыстарға және керісінше іссапарға

жіберуге байланысты шығыстарды, жарыстар өткізілетін күндері тәуліктік, тұру және тамақтану шығыстарын іссапарға жіберуші ұйым көтереді.

VII. Марапаттау

28. Гимназида оқушыларының жалпы командалық кешенді есебінде 1, 2, 3 орын алған облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының құрама командалары ҚР ОАМ ҰҒПДТО кубоктарымен және грамоталарымен марапатталады.

29. Спорт түрлерінен 1, 2, 3 орын алған облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының құрама командалары ҚР ОАМ ҰҒПДТО кубоктарымен, дипломдарымен, грамоталарымен және медалдермен марапатталады.

30. Гимназиаданың баспасөзде, радиода, теледидарда жарық көруіне белсенді қатысқан облыстық ұйымдастыру комитетінің мүшелері, журналистер және т.б. ҚР ОАМ ҰҒПДТО-ның естелік медальдарымен, грамоталарымен марапатталады.

VIII. Ұйымдастыру комитеті

Байланыстар:

* ҚР ОАМ ҰҒПДТО – Нұрсұлтан Бекмұратұлы (87714244938) Астана қ.

* ҚР ОАМ ҰҒПДТО – Бексемуратов Рауан Сабитович (87784755838) Астана қ.

e-mail: nnpcfk.sport@mail.ru

Бұл регламент Гимназидаға ресми шақыру болып табылады!

**Қазақстан оқушыларының XIII жазғы гимназиадасының
бағдарламасы**

№	Спорт түрлері	Команда құрамы	Оның ішінде				Өткізу мерзімі	Өткізу орны
			Спортшы	Жаттықтырушы	Өкіл	Төреші		
U-17 (2009-2010 ж.т.)								
1.	Жеңіл атлетика (ұ., қ.)	14	5+5	2	1	1	20-25 сәуір	Жамбыл обл.
2.	Волейбол (ұ., қ.)	28	12+12	2	1	1	18-26 сәуір	Ақмола обл. Щучинск қ.
3.	Бадминтон (ұ., қ.)	12	4+4	2	1	1	23-27 наурыз	Орал қ.
4.	Баскетбол 3x3 (ұ., қ.)	12	4+4	2	1	1	21-25 сәуір	Ақмола обл. Щучинск қ.
5.	Жағажай волейбол (ұ., қ.)	8	2+2	2	1	1	27-31 мамыр	Ақмола обл. Щучинск қ.
6.	Бокс (ұ., қ.)	19	13+12	2	1	1	20-25 сәуір	Қостанай обл.
7.	Шахмат (ұ., қ.)	7	2+2	1	1	1	10-14 наурыз	Павлодар обл.
8.	Дзюдо (ұ., қ.)	20	8+8	2	1	1	28-31 наурыз	Қарағанды қ.
9.	Семсерлесу (ұ., қ.)	28	12+12	2	1	1	09-13 мамыр	Шымкент қ.
10.	Жүзу (ұ., қ.)	24	10+10	2	1	1	20-24 сәуір	Тараз қ.
11.	Үстел теннисі (ұ., қ.)	6	2+1	1	1	1	10-13 наурыз	Павлодар обл.
12.	Таеквандо (ұ., қ.)	23	10+9	2	1	1	20-24 сәуір	Тараз қ.
13.	Еркін күрес (ұ.)	13	10	1	1	1	23-26 маусым	Астана қ.
14.	Грек-рим күресі (ұ.)	13	10	1	1	1	23-26 маусым	Астана қ.
15.	Әйелдер күресі (қ.)	13	10	1	1	1	23-26 маусым	Астана қ.
16.	Судомодельдік спорт (ұ., қ.)	20	17	1	1	1	21-26 тамыз	Қостанай обл.
17.	Спорттық туризм (ұ., қ.)	9	4+2	1	1	1	22-26 маусым	Қостанай обл.
18.	Стрит ворк-аут (ұ., қ.)	14	5+5	2	1	1	13-16 қазан	Астана қ.
19.	Садақ ату (ұ.)	17	14	1	1	1	15-21 маусым	Ақмола обл.
U-15 (2011-2012 ж.т.)								
20.	Киокушин-кан каратэ (ұ., қ.)	17	7+6	2	1	1	01-04 мамыр	Астана қ.
21.	Жеңіл атлетика (ұ., қ.)	14	5+5	2	1	1	20-25 сәуір	Жамбыл обл.
22.	Волейбол (ұ., қ.)	28	12+12	2	1	1	1-9 сәуір	Ақмола обл. Щучинск қ.

23.	«Батырлар жолы» әскери спорттық жарысы (ұ., қ.) 16-17 жас	10	4+3	1	1	1	05-08 маусым	Қостанай обл.
24.	«Қар барысы» әскери спорттық жарысы (ұ., қ.) 16-17 жас	7	2+2	1	1	1	23-26 ақпан	Қарағанды қ.
25.	Бокс (ұ., қ.)	19	13+12	2	1	1	20-25 сәуір	Қостанай обл.
26.	Шахмат (ұ., қ.)	7	2+2	1	1	1	10-14 наурыз	Павлодар обл.
27.	Дзюдо (ұ., қ.)	20	8+8	2	1	1	28-31 наурыз	Қарағанды қ.
28.	Семсерлесу (ұ., қ.)	28	12+12	2	1	1	09-13 мамыр	Шымкент қ.
29.	Жүзу (ұ., қ.)	24	10+10	2	1	1	20-24 сәуір	Тараз қ.
30.	Үстел теннисі (ұ., қ.)	6	2+1	1	1	1	10-13 наурыз	Павлодар обл.
31.	Еркін күрес (ұ., қ.)	13	10	1	1	1	23-26 маусым	Астана қ.
32.	Грек-рим күресі (ұ.)	13	10	1	1	1	23-26 маусым	Астана қ.
33.	Әйелдер күресі (қ.)	13	10	1	1	1	23-26 маусым	Астана қ.
34.	Спорттық бағдарлау (ұ., қ.)	20	8+8	1	1	1	23-28 сәуір	Щучинск қ.
35.	Бадминтон (ұ., қ.)	12	4+4	2	1	1	23-27 наурыз	Орал қ.
U-13 (2013-2014 ж.т.)								
36.	Киокушин-кан каратэ (ұ., қ.)	17	7+6	2	1	1	01-04 мамыр	Астана қ.
37.	Баскетбол 3x3 (ұ., қ.)	12	4+4	2	1	1	21-25 сәуір	Ақмола обл. Щучинск қ.
38.	Судомодельдік спорт (ұ., қ.)	20	17	1	1	1	21-26 тамыз	Қостанай обл.
39.	Шахмат (ұ., қ.)	7	2+2	1	1	1	30 наурыз 03 сәуір	Петропавловск қ.
40.	Жүзу (ұ., қ.)	24	10+10	2	1	1	20-24 сәуір	Тараз қ.
41.	Үстел теннисі (ұ., қ.)	6	2+1	1	1	1	30 наурыз 02 сәуір	Петропавловск қ.
42.	Су добы (ұ., қ.)	14	7+3 7+3	2	1	1	наурыз-сәуір	Көкшетау қ.
43.	Спорттық бағдарлау (ұ., қ.)	20	8+8	1	1	1	28 сәуір 04 мамыр	Щучинск қ.
Ұлттық спор түрлері								
44.	Қазақ күресі (ұ., қ.)	22	9+9	2	1	1	05-09 мамыр	Шымкент қ.
45.	Асық ату, бес асық (ұ., қ.)	10	3+3	2	1	1	02-06 мамыр	Шымкент қ.
46.	Тоғызқұмалақ (ұ., қ.)	7	2+2	1	1	1	06-11 мамыр	Шымкент қ.
47.	Дәстүрлі садақ ату (ұ., қ.)	9	3+3	1	1	1	27-31 мамыр	Ақмола обл. Щучинск қ.
48.	Арқан тарту (ұ., қ.)	15	6+6	1	1	1	12-15 мамыр	Шымкент қ.
49.	«Бала Толағай (ұ.)	9	6	1	1	1	25-28 қазан	Ақмола обл.
Ерекше білім беруді қажет ететін балалар (инклюзия) арасындағы жарыс								

50.	Жүзу (ұ., қ.)	14	5+5	2	1	1	13-17 мамыр	Астана қ.
51.	Велоспорт (ұ.)	16	6+6	2	1	1	28-31 мамыр	Астана қ.
52.	«Сылдырмалы доп» ерекше білім беруді қажет ететін балалар арасында голболдан республикалық жарыс (ұ., қ.)	52	12+12 12+12	2	1	1	25-30 наурыз	Алматы қ.

Гимназидаға қала/облыстың құрама команда қатысады. Гимназида 52 спорт түрінен өтеді, соның ішінде төмендегі кестедегі 26 спорт түрі жалпы командалық есепке кіреді.

№	U -17 (2009-2010 ж.т.)	
1.	Жеңіл атлетика (ұ., қ.)	
2.	Волейбол (ұ., қ.)	
3.	Бадминтон (ұ., қ.)	
4.	Баскетбол 3х3 (ұ., қ.)	
5.	Шахмат (ұ., қ.)	
6.	Дзюдо (ұ., қ.)	
7.	Үстел теннисі (ұ., қ.)	
8.	Таеквандо (ұ., қ.)	
9.	Еркін күрес (ұ.)	
10.	Грек-рим күрес (ұ.)	
11.	Садақ ату (ұ., қ.)	
	U-15 (2011-2012 ж.т.)	
12.	Жеңіл атлетика (ұ., қ.)	
13.	Волейбол (ұ., қ.)	
14.	Шахмат (ұ., қ.)	
15.	Дзюдо (ұ., қ.)	
16.	Үстел теннисі (ұ., қ.)	
17.	Еркін күрес (ұ.)	
18.	Грек-рим күрес (ұ.)	
19.	Бадминтон (ұ., қ.)	
	U-13 (2013-2014 ж.т.)	
20.	Баскетбол 3х3 (ұ., қ.)	
21.	Шахмат (ұ., қ.)	
22.	Үстел теннисі (ұ., қ.)	
	Ұлттық спор түрлері	
23.	Қазақ күресі (ұ., қ.)	
24.	Асық ату, бес асық (ұ., қ.)	
25.	Тоғызқұмалақ (ұ., қ.)	
	Ерекше білім беруді қажет ететін балалар (инклюзия) арасындағы жарыс	
26.	«Сылдырмалы доп» ерекше білім беруді қажет ететін балалар арасында голболдан республикалық жарыс (ұ., қ.)	

Қазақстан мектеп оқушыларының XIII жазғы гимназиадасының БАҒДАРЛАМАСЫ

1. ЖЕҢІЛ АТЛЕТИКА (ұ., қ.)

Команда құрамы: 10+10;+4+4+2

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т) (ұ., қ.)	5+5	1+1	1+1	1	15
2.	U-15 (2011-2012 ж.т) (ұ., қ.)	5+5	1+1	1+1	1	15

Жарыс командалық. Командалар бір мектептен құралған немесе ер балалар бөлек қыз балалар бөлек мектептен қатысуға болады.

Ұпай кестесі

Орын	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ұпай	26	23	20	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

U-17 (2009-2010 ж.т) (ұ., қ.) жарыс бағдарламасы:

Ұлдар: 100 м жүгіру, 1500 м жүгіру, ұзындыққа секіру (жүгіріп келіп), граната лақтыру (700 г.)

Қыздар: 100 м жүгіру, 800 м жүгіру, ұзындыққа секіру (жүгіріп келіп), граната лақтыру (500г.)

Ұлдар мен қыздар: 4x100 м аралас эстафета

U-15 (2011-2012 ж.т) (ұ., қ.) жарыс бағдарламасы:

Ұлдар: 60 м жүгіру, 1000 м жүгіру, ұзындыққа секіру (жүгіріп келіп), доп лақтыру (150 г.)

Қыздар: 60 м жүгіру, 600 м жүгіру, ұзындыққа секіру (жүгіріп келіп), доп лақтыру (150 г.)

Ұлдар мен қыздар: 4x100 м аралас эстафета

Ұлдар мен қыздардың есебі жеке анықталады. (Жалтыкомандалық есеп ұлдардықы жеке қыздардықы жеке есептеледі).

2. ВОЛЕЙБОЛ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 24+24;+4+4+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т) (ұ., қ.)	12+12	1+1	1+1	1	29
2.	U-15 (2011-2012 ж.т) (ұ., қ.)	12+12	1+1	1+1	1	29

Жарысқа 2009-1010, 2011-2012 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Федерация бас төреші, бас хатшыға және төрешілер алқасының бригадасына кандидатуралар ұсынады.

Волейбол бойынша жарыстар осы жас топтарына сәйкес келетін волейболдың халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

Барлық ойындар Халықаралық волейбол ережелеріне сәйкес өткізіледі. Әр ұтқан партияға ұпай беріледі. Жеңіс үшін ұпай саны 2:0 – 3 ұпай, 2:1 – 2 ұпай, 1:2 - 1 ұпай, 0:2 – 0 ұпай.

Ойын 3 партиядан тұрады 2 партиядан 25 ұпайға дейін, 1:1, 3 партиядан 15 ұпайға дейін.

Жарыс жүйесі командалар санына байланысты. Егер 6 командаға дейін болса, қатысушылар шеңберлік жүйеде ойнайды, 7-ден 8 дейін командалар екі топшаға, 9-дан 11-ке дейін үш топшаға, 12-тен 20-ға дейін командалар жеребе тастау бойынша төрт топшаға бөлінеді. Топтық ойындардың I-II орын жеңімпаздары жартылай финалға жолданады.

Команданың қосалқы ойыншыларының орындықтарында тек ойынға жіберілген топ мүшелері ғана болуға құқылы. Әр командада кем дегенде екі форма жиынтығы болуы керек – ережелер талаптарына сәйкес жасалған түрлі түстер. **Ойыншының нөмірі кеудеде болуы керек.**

Команда құрамы 8 адамнан кем болса жарысқа жіберілмейді.

3. БАДМИНТОН (ұ., к.)

Команда құрамы 8+8;+4+4+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтыр ушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т) (ұ., к.)	4+4	1+1	1+1	1	13
2.	U-15 (2011-2012 ж.т) (ұ., к.)	4+4	1+1	1+1	1	13

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011-2012 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Командалық жарыстар:

Командалық кездесу 7 ойыннан тұрады: екі бір баладан (ұлдар, қыздар), бір жұптан (ұлдар, қыздар) және бір аралас жұптан. Кездесу 4 жеңіске дейін жалғасады. Әрбір қатысушы кездесу кезінде 2 ойыннан артық ойнай алмайды. Жалпы командалық орындар командалық, жеке және жұптық жарыстардың нәтижелері бойынша анықталады.

Жеке жарыстар жүйе бойынша жеке және жұптық, аралас жұптық жарыстарда 1-ден 17-орынға дейін шығып және анықтала отырып өткізіледі.

4. БАСКЕТБОЛ 3Х3 (ұ., к.)

Команда құрамы: 8+8;+4+4+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т) (ұ., к.)	4+4	1+1	1+1	1	13
2.	U-13 (2013-2014 ж.т) (ұ., к.)	4+4	1+1	1+1	1	13

Жарысқа 2009-2010, 2013-2014 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Командада 3 ойыншы және 1 қосалқы (міндетті түрде үшеуінен бастаңыз).

Жаттықтырушы трибунадан да ойынға әсер ете алмайды.

Жеребе ұтып алған команда оған ойын немесе қосымша уақытты бастау керектігін шешеді (егер болса).

3x3 арнайы доппен ойналады (№6 салмақты).

Ойын 10 минут таза уақытты немесе 21 ұпайға дейін жүреді.

Қосымша уақыт 2 ұпайға дейін ойналады (!), егер ол 20:20-да басталса да.

Ұзақ лақтыру үшін-2 ұпай, қалғандары үшін-1.

Шабуыл уақыты-12 секунд. 7- командадан бастап барлық бұзушылықтар 2-ге жазаланады (!) айыппұл (доп есептелсе де).

10- командадан бастап барлық бұзушылықтар 2 айыппұлмен және қарсыластың иелігімен жазаланады (доп есептелсе де).

Командалық бұзушылықтардың санына қарамастан, шабуылдағы бұзушылықтар соғылмайды.

Әрбір спорттық емес немесе дисквалификациялық ереже бұзушылық үшін – 2 айыппұл + иелену, әрбір техникалық үшін – 1 айыппұл + иелену.

Ойыншы кез келген жеке және техникалық бұзушылықтарды жоймай-ақ ала алады (бірақ 2 спорттық емес үшін жойылады).

Ауыстыру төрешінің қатысуынсыз жүзеге асырылады, бірақ доп «өлі» болған кезде ғана («чекке» дейін), тек «орталық» сызықтың артында және тек серіктеске тиіп кетеді.

Доп салынғаннан кейін (Егер ойын тоқтатылмаса) ауыстыруға және тайм-ауттарға рұқсат етілмейді.

Командада бір ойынға 1 тайм-аут бар.

Ұпайлар тең болған жағдайда топтағы командалар критерийлерді қолданады:

- 1) жеңістердің көп саны;
- 2) қатысқан командалардың жеке кездесулерінің нәтижелері;
- 3) командалар арасындағы гол соғылған және жіберіп алған доптардың ең жақсы айырмашылығы бойынша

Жарыс FIBA 3x3 ойынының қолданыстағы ресми ережелеріне сәйкес өткізіледі.

Ұлдар мен қыздар арасында жарыстар бөлек өткізіледі.

5. ЖАҒАЖАЙ ВОЛЕЙБОЛ

Команда құрамы: 2+2;+2+2+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009-2010 ж.т. (ұ., қ.)	2+2	1+1	1+1	1	6

Жарысқа 2009-2010 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Жарыстар FIVB қолданыстағы халықаралық қағидалар бойынша өткізіледі. Қатысушы командалар қатысатын командалардың санына байланысты еркін жеребе тастау арқылы кіші топтарға бөлінеді. Жарыстың финалдық бөлігін өткізу формуласы келген күні төрешілер алқасының отырысында анықталады. Жеңіс үшін команда 2 ұпай алады; жеңіліс-1 ұпай; ойыннан бас тарту, келмеу және регламентті бұзу – 0 ұпай. Екі және одан да көп командаларда ұпайлар тең болған жағдайда, орындар келесі көрсеткіштер бойынша рет-ретімен анықталады:

- а) барлық кездесулердегі доптардың арақатынасы;
- б) барлық кездесулердегі партиялардың арақатынасы;
- в) олардың арасындағы кездесулердегі жеңістер саны;
- г) олардың арасындағы кездесулердегі доптардың арақатынасы;
- д) олардың арасындағы кездесулердегі партиялардың арақатынасы.

6. БОКС

Команда құрамы: 25+25;+4+4+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.) (ұ., қ.)	13+12	1+1	1+1	1	30
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.) (ұ., қ.)	13+12	1+1	1+1	1	30

Жарысқа 16-18 жастағы спортшылар жіберіледі.

Жарыстар бірінші жеңілістен кейін қатысушылардың шығу жүйесі бойынша АІВА халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

Салмақ дәрежелері:

ұлдар – 46с.д., 48 с.д., 50 с.д., 52 с.д., 54 с.д., 57 с.д., 60 с.д., 63 с.д., 66 с.д., 70 с.д., 75 с.д., 80 с.д., + 80 с.д.

қыздар – 46 с.д., 48 с.д., 50 с.д., 52 с.д., 54 с.д., 57 с.д., 60 с.д., 63 с.д., 66 с.д., 70 с.д., 75 с.д., 80 с.д.,.

Әрбір салмақ санатында командадан бір-бір қатысушыға жол беріледі, қосарланған рұқсат етілмейді. Мандат комиссиясының әрбір қатысушысына бастың МРТ суреті болуы керек.

7. ШАХМАТ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 4+4+4;+3+3+3

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.)(ұ., қ.)	2+2	1	1	1	7
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.)(ұ., қ.)	2+2	1	1	1	7
3.	U-13 (2013-2014 ж.т.)(ұ., қ.)	2+2	1	1	1	7

Жарысқа 2009-1010 ж.т., 2011-2012 ж.т., 2013-2014 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Шахмат бойынша жарыстар осы жас топтарына сәйкес келетін шахмат халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

- Әр жаңа кезеңде командадағы ойыншыларды сол облыстың оқушылары алмастыра алады (ұлдар қыздардың орнына немесе қыздар ұлдардың орнына ойнауға тыйым салынады).

Топтық ойындардың I-II орын жеңімпаздары жартылай финалға жолданады.

Барлық ойындар Халықаралық шахмат ережелеріне сәйкес өткізіледі. Әр командаға жеңіс үшін ұпай саны – 2 ұпай, тең ойын үшін – 1 ұпай, жеңіліс үшін – 0 ұпай беріледі.

Командалар саны 10-нан асса, онда Лига швейцарлық турнирдің ережесімен өтеді, егер командалар саны 10-нан кем болса, онда бұл турнир all play all ережесімен өткізіледі.

Турнирдің уақыт көрсеткіштері – 10 минут және 5 секунд әр жүріс сайын қосылады.

8. ДЗЮДО (Ұ., Қ.)

Команда құрамы: 16+16;+4+4+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.)(Ұ., Қ.)	8+8	1+1	1+1	1	21
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.)(Ұ., Қ.)	8+8	1+1	1+1	1	21

Турнир Халықаралық дзюдо федерациясының бекітілген ережесі бойынша өткізіледі.

- белдесу уақыты- 4 минут;
- алдын-ала белдесу – 2 татамида (8мх8м) өтеді;
- финалдық белдесулер – 2 татамида (8мх8м) өтеді.

Салмақ дәрежелері:

- **Ұлдар:** 50 кг, 55 кг, 60 кг, 66 кг, 73 кг, 81 кг, 90 кг, +90 кг.
- **Қыздар:** 40 кг, 44 кг, 48 кг, 52 кг, 57 кг, 63 кг, 70 кг, +70 кг.

9. СЕМСЕРЛЕСУ (Ұ., Қ.)

Команда құрамы: 24+24;+4+4+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.)(Ұ., Қ.)	12+12	1+1	1+1	1	21
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.)(Ұ., Қ.)	12+12	1+1	1+1	1	21

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011-2012 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Жарыстар халықаралық ережелер бойынша өткізіледі.

Жарыстарға ұлдар мен қыздар рапир, қылыш, семсермен қатысады. Бағдарламаның әр түрінде қарудың әр түрі бойынша 4 спортшы жеке жарыстарға қатысады. Командалық жарыстарда 3 + 1, Әр қару түрінде қосалқы. Қарудың екі түрімен қоса атқаруға рұқсат етіледі.

Жарыс бағдарламасы:

1 күн – келу күні.

2 күн – жарыстың ашылуы

қылыш-қыздар, рапира-ұлдар;

3 күн – қылыш -ұлдар, рапира –қыздар;

4 күн – семсер-қыздар, шпага-ұлдар;

5 күн - кету күні.

командалық және жеке жарыстардағы ұпай сомасы бойынша анықтайды.

10. ЖҮЗУ (Ұ., Қ.)

Команда құрамы: 20+20+20;+6+6+3

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.)(Ұ., Қ.)	10+10	1+1	1+1	1	7
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.)(Ұ., Қ.)	10+10	1+1	1+1	1	7
3.	U-13 (2013-2014 ж.т.)(Ұ., Қ.)	10+10	1+1	1+1	1	7

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011-2012 ж.т., 2013-2014 ж.т., спортшылар жіберіледі.

Жарыс FINA халықаралық қағидалары бойынша өткізіледі.

Әрбір қатысушы бағдарламаның 4 түрінен артық емес және эстафеталарда өнер көрсете алады. Жарыстар алдын-ала және соңғы жүзумен 50, 100, 200 м қашықтықта өткізіледі. Қашықтық 800, 1500 м. Бағдарламаның эстафеталық түрлері-кешке финалдық жүзу. Жеке біріншілік 1-ден 17-орынға дейін ойнатылады және №3 шкала бойынша бағаланады.

Жарыс бағдарламасы:

1- күн - келу күні, мандаттық комиссия, судьялар алқасының отырысы.

ТАҢЕРТЕҢ

КЕШ

2 күн

1. 50 В/стиль	Д	Алдын ала
2. 50 В/стиль	Ю	Алдын ала
3. 100 Артқы жағында	Д	Алдын ала
4. 100 Артқы жағында	Ю	Алдын ала
5. 200 Бат.	Д	Алдын ала
6. 200 Бат.	Ю	Алдын ала
7. 400 В/стиль	Д	Алдын ала
8. 400 В/стиль	Ю	Алдын ала

9. 50 В/стиль	Д	Финал
10. 50 В/стиль	Ю	Финал
11. 100 Артқы жағында	Д	Финал
12. 100 Артқы жағында	Ю	Финал
13. 200 Бат.	Д	Финал
14. 200 Бат.	Ю	Финал
15. 400 В/стиль	Д	Финал
16. 400 В/стиль	Ю	Финал
17. 4x100 аралас-мен	Ю	Финал

3 күн

18. 50 Артқы жағында	Д	Алдын ала
19. 50 Артқы жағында	Ю	Алдын ала
20. 100 Бат.	Д	Алдын ала
21. 100 Бат.	Ю	Алдын ала
22. 200 Брасс	Д	Алдын ала
23. 200 Брасс	Ю	Алдын ала
24. 800 В/стиль	Д	Әлсіз
25. 1500 В/стиль	Ю	Әлсіз
- Финал

26. 50 Артқы жағында	Д	Финал
27. 50 Артқы жағында	Ю	Финал
28. 100 Бат.	Д	Финал
29. 100 Бат.	Ю	Финал
30. 200 Брасс	Д	Финал
31. 200 Брасс	Ю	Финал
32. 800 В/стиль	Д	Финал
33. 1500 В/стиль	Ю	

34. 4x50 В/стиль	Д	Финал
35. 4x50 В/стиль	Ю	Финал

4 күн

36. 50 Брасс	Д	Алдын ала
37. 50 Брасс	Ю	Алдын ала
38. 100 В/стиль	Д	Алдын ала
39. 100 В/стиль	Ю	Алдын ала
40. 200 Артқы жағында	Д	Алдын ала
41. 200 Артқы жағында	Ю	Алдын ала

44. 50 Брасс	Д	Финал
45. 50 Брасс	Ю	Финал
46. 100 В/стиль	Д	Финал
47. 100 В/стиль	Ю	Финал
48. 200 На спине	Д	Финал
49. 200 На спине	Ю	Финал

42. 400 К/пл.	Д	Алдын ала	50. 400 К/пл.	Д	Финал
43. 400 К/пл.	Ю	Алдын ала	51. 400 К/пл.	Ю	Финал
			52. 4x200 В/стиль	Д	Финал
			53. 4x200 В/стиль	Ю	Финал

5 күн

54. 100 Бат.	Д	Алдын ала	62. 100 Бат.	Д	Ең мықты
55. 100 Бат.	Ю	Алдын ала	63. 100 Бат.	Ю	Ең мықты
56. 100 Брасс	Д	Алдын ала	64. 100 Брасс	Д	Финал
57. 100 Брасс	Ю	Алдын ала	65. 100 Брасс	Ю	Финал
58. 200 В/стиль	Д	Алдын ала	66. 200 В/стиль	Д	Финал
59. 200 В/стиль	Ю	Алдын ала	67. 200 В/стиль	Ю	Финал
60. 200 К/пл.	Д	Алдын ала	68. 200 К/пл.	Д	Финал
61. 200 К/пл.	Ю	Алдын ала	69. 200 К/пл.	Ю	Финал
			70. 4x100 В/стиль	Д	Финал
			71. 4x100 В/стиль	Ю	Финал

11. ҮСТЕЛ ТЕННИСИ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 3+3+3;+3+3+3

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.)(ұ., қ.)	2+1	1	1	1	6
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.)(ұ., қ.)	2+1	1	1	1	6
3.	U-13 (2013-2014 ж.т.)(ұ., қ.)	2+1	1	1	1	6

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011-2012 ж.т., 2013-2014 ж.т. спортшылар жіберіледі. Жарысқа толық команда болуы керек.

Ойындар Федерация бекіткен үстел теннисінің ережелеріне сәйкес өткізіледі.

Лига тек жекелеген кездесулердің көпшілігінде бес партиялардың көпшілігіне (матчта үш жеңіске дейін) командалық жарыс ретінде өткізіледі:

Кездесу ережелері:

- 1) А – Х
- 2) В – Y
- 3) С – Z (қыздар арасындағы кездесу)
- 4) А – Y
- 5) В – X

Жеке кездесулер бес партияның көпшілігі үшін (үш жеңіске дейін) өткізіледі.

Топтық ойындардың I-II орын жеңімпаздары жартылай финалға жолданады.

Команда құрамы толық болмаған жағдайда команда жарысқа жіберілмейді (мысалы 2 ұл болса тек)

12. ТАЕКВАНДО (ұ., қ.)
Команда құрамы: 10+9;+2+1+1

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.)(ұ., қ.)	10+9	2	1	1	23

Жарысқа 2009-2010 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Жарыстар бірінші жеңілістен кейін қатысушылардың шығу жүйесі бойынша халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

Кадеттер (ұлдар)			
Спортшының бойы	Бой аралығы	Максималды салмақ	Минималды салмақ
148 см-ге дейін	148 см-ге дейін	45 кг	33 кг
152 см	148-152 см	48 кг	35 кг
156 см	152-156 см	51 кг	37 кг
160 см	156-160 см	53 кг	39 кг
164 см	160-164 см	56 кг	41 кг
168 см	164-168 см	59 кг	43 кг
172 см	168-172 см	61 кг	45 кг
176 см	172-176 см	64 кг	47 кг
180 см	176-180 см	67 кг	49 кг
180 см-ден жоғары	180 см	80 кг	52 кг
Кадеттер (қыздар)			
Спортшының бойы	Бой аралығы	Минималды салмақ	Спортшының бойы
144 см-ге дейін	144 см-ге дейін	43 кг	32 кг
148 см	144-148 см	45 кг	33 кг
152 см	148-152 см	48 кг	35 кг
156 см	152-156 см	51 кг	37 кг
160 см	156-160 см	53 кг	39 кг
164 см	160-164 см	56 кг	41 кг
168 см	164-168 см	59 кг	43 кг
172 см	168-172 см	61 кг	45 кг
176 см	172-176 см	64 кг	47 кг

13. ЕРКІН КҮРЕС (ұ.)
Команда құрамы: 10+12;+2+2+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.) (ұ.)	10	1	1	1	13
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.) (ұ.)	12	1	1	1	15

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011-2012 ж.т. спортшылар жіберіледі. 2013 ж.т. спортшылар дәрігердің рұқсатымен және ата анасының қолхат қағазымен жарысқа кіргізіледі. Жарыстар UWW халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

Салмақ дәрежелері:

жасөспірімдер U-17 – 45, 48, 51, 55, 60, 65, 71, 80, 92, 110 дейін.

жасөспірімдер U-15 – 35, 38, 41, 44, 48, 52, 57, 62, 68, 75, 85, 110 дейін.

14. ӘЙЕЛДЕР КҮРЕСІ (қ.)

Команда құрамы: 20;+2+2+2

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.) (қ.)	10	1	1	1	13
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.) (қ.)	12	1	1	1	13

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011-2012 ж.т. спортшылар жіберіледі. Жарыстар UWW халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

қыздар U-17 – 40, 43, 46, 49, 53, 57, 61, 65, 69, 73.

қыздар U-15– 29, 33, 39, 42, 46, 50, 54, 58, 62, 66.

15. ГРЕК-РИМ КҮРЕСІ (ұ.)

Команда құрамы: 10+12;+2+2+2

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.) (ұ.)	10	1	1	1	13
2.	U-15 (2011-2012 ж.т.) (ұ.)	12	1	1	1	15

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011-2012 ж.т. спортшылар жіберіледі. 2013 ж.т. спортшылар дәрігердің рұқсатымен және ата анасының қолхат қағазымен жарысқа кіргізіледі. Жарыстар UWW халықаралық ережелері бойынша өткізіледі.

жасөспірімдер U-17 - 45, 48, 51, 55, 60, 65, 71, 80, 92, 110.

жасөспірімдер U-15 – 35, 38, 41, 44, 48, 52, 57, 62, 68, 75, 85, 110.

17. СУДОМОДЕЛЬДІК СПОРТ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 17+17;+2+2+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.) (ұ., қ.)	17	1	1	1	20
2.	U-13 (2013-2014 ж.т.) (ұ., қ.)	17	1	1	1	20

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2013-2014 ж.т. спортшылар жіберіледі.

1. Жарысқа қатысушыларға қойылатын талаптар.

Модельдерді басқару үшін ауыстырылатын кварцтары бар стандартты жабдықты пайдалану керек. Радиоаппаратураны кварцты ауыстыру мүмкіндігінсіз (сатып алынатын ойыншықтардан), сондай-ақ стандартты жиілік торында көзделмеген арналарды пайдалануға жол берілмейді. Қатысушыда кемінде 2-3 ауыспалы кварц болуы тиіс. 2,4 ГГц көтеру жиілігі бар аппаратураны пайдалануға жол беріледі.

Арлық қатысушылар үшін тіркеу кезінде пайдаланылатын арналар мен жиіліктерді көрсету, олай болмаған жағдайда тіркеу жүргізілмейді;

Командалар (қатысушылар) 2026 жылғы 20 маусымнан кешіктірмей қатысушылардың санын және жоспарланған орналастыру орнын көрсете отырып, алдын ала атаулы өтінім беруі тиіс

2. Жарыс ережелері және қатысу шарттары.

Жарыстар 2021 жылғы «НАВИГА» халықаралық қағидалары бойынша келесі толықтырулармен және Қазақстан Республикасының кеме жасау спортының қағидаларымен келесі кіші топтар мен модельдердің 15 сыныптары бойынша өткізіледі:

1 - кіші топ M: ECO Expert-mini, MONO1, MONO1-mini, (барлық сыныптар үшін жарыс уақыты – 6 минут), ECO Standart (жарыс уақыты – 10 минут), командалық жарыс ECOS «TEAM» (команда 2-3 адам, 3 модель немесе 2 модель плюс үшінші қуат көзі) - жарыс уақыты-18 минут

Командалық есепте модельдердің үш класы бар.

2 - кіші топ NS; F2-Ю, F2-A, F2-B, F4-A, F4-B, F4-C,

Командалық есепте модельдердің төрт сыныбы

3 - кіші топ; F3E, F2-K (қашықтықтағы жекпе-жек)

Командалық есепте модельдердің бір класы

Командалық есеп кіші топтардағы ең жақсы сегіз нәтиже бойынша анықталады. Командалар құрамына әр сыныптағы бір ғана қатысушы кіреді. Спортшы модельдердің 3-сыныптарынан артық өнер көрсете алмайды. Әр модель командалық жарыстан басқа бір сыныпқа ғана қатыса алады.

Жарыстың бірінші күні стендке параллель түрде M тобының модельдері үшін модель нөмірлерінің болуы және оларды бекіту (алмалы-салмалы бөлшектерде емес), авариялық тоқтату ілмектері, корпустың бояуы (ашық, айқын түстер), осы сыныпқа сәйкес ұзындық пен салмақтың сәйкестігі тұрғысынан техникалық ком өткізіледі. Модель аккумуляторларсыз беріледі, салмақ пен ток сөрелерде өлшенеді. F2-k моделінде артқы жағында диаметрі 220-230 мм болатын шарға арналған қондырғы болуы керек, садақтағы бір ине корпустың өлшемінен 100 мм аспайды.

18. СПОРТТЫҚ ТУРИЗМ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 4+2;+1+1+1

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2009-2010 ж.т.) (ұ., қ.)	4+2	1	1	1	9

Жарысқа 2009–2010 жылы туған спортшылар, сондай-ақ дәрігердің рұқсатымен 2011 жылы туған спортшылар жіберіледі.

2026 жылғы 22 маусым

16.00-ге дейін – Командалардың келуі және орналастырылуы.

16.00–18.00 – Мандаттық комиссияның жұмысы.

19.00 – Мектеп оқушылары арасындағы спорттық туризм бойынша XII Гимназиаданың салтанатты ашылуы.

20.00 – Командалар өкілдерімен Бас төрешілер алқасының (БТА) отырысы.

2026 жылғы 23 маусым

10.00 – «Техникалық» қашықтықтың басталуы.

20.00 – Командалар өкілдерімен БТА отырысы.

2026 жылғы 24 маусым

10.00 – «Кросс–жорық» қашықтығының басталуы.

20.00 – Командалар өкілдерімен БТА отырысы.

2026 жылғы 25 маусым

10.00 – «Құтқару жұмыстары» қашықтығының басталуы.

20.00 – Командалар өкілдерімен БТА отырысы.

2026 жылғы 26 маусым

10.00 – Мектеп оқушылары арасындағы спорттық туризм бойынша XII Гимназиаданың салтанатты жабылуы, жеңімпаздарды марапаттау.

12.00 – Командалардың қайтуы.

5.1. «Техникалық» қашықтық (коэф. 2)

Команда техникалық трассадан **4 қатысушы + 1 қатысушы** құрамында өтеді.

Қашықтықты бір қатысушы бастайды, ал қашықтықты өткеннен кейін барлық 4 қатысушы мәреге жетуі тиіс.

Қашықтық кезеңдері:

- Периламен көтерілу;
- Аспалы өткел;
- Периламен түсу.

Нәтиже қашықтықты өтуге кеткен жалпы уақытқа және кезеңдерде жиналған айып ұпайларының санына қарай анықталады
(1 айып ұпайы = 30 секунд).

5.2. «Құтқару жұмыстары» қашықтығы (коэф. 4)

Қашықтық бір немесе бірнеше кезеңнен тұруы мүмкін.

Болжамды кезеңдер:

- Алғашқы медициналық көмек (АМК) көрсету;
- Зардап шегушіні (ЗШ) зембілмен кедір-бұдыр жер арқылы тасымалдау;
- ЗШ-ны зембілмен аспалы өткелден өткізу;
- ЗШ-ны төмен түсіру;
- ЗШ-ны жоғары көтеру.

Бұл қашықтықта команда АМК-ны дұрыс көрсетіп, зардап шегушіні тасымалдауы тиіс.

Құрамы: **4 қатысушы + 1 зардап шегуші.**

Нәтижелер қашықтықты өтуге кеткен жалпы уақытқа және кезеңдерде жиналған айып ұпайларының санына қарай анықталады
(1 айып ұпайы = 30 секунд).

5.3. «Кросс–жорық» қашықтығы (коэф. 3)

Қашықтықтың ұзындығы **800–3000 метр.**

Нәтижелер қашықтықты өту уақытына және кезеңдерде жиналған айып ұпайларының санына қарай анықталады

(1 айып ұпайы = 30 секунд),

ал жұлдызды старт болған жағдайда – кезеңдер рейтингі бойынша есептеледі.

Қашықтықтардың болжамды кезеңдері:

1. Аспалы өткел (түрлі нұсқалар).
2. Өзіндік бағыттаумен және төсеумен бөрене арқылы өту.
3. Батпақ арқылы қозғалу.
4. Карта бойынша жұмыс.
5. Сырықпен өту.
6. Түйін байлау.
7. Топографиялық белгілерді анықтау.
8. Азимутты анықтау.
9. Сақтандыру жабдықтарымен жұмыс.
- 10.«Тышқанқап» кезеңі.
- 11.От жағу.
- 12.Жергілікті жерде бағдарлау немесе аңыз (легенда) бойынша қозғалу.
- 13.Периламен көтерілу.
- 14.Су кезеңі (спорттық катамаран).
- 15.Беткей бойымен траверс жасау.
- 16.Периламен түсу.

Қашықтықтарды сәтті өту үшін қажетті ең төменгі жабдықтар:

1. Сақтандыру жүйелері – 4 дана
 2. Өзін-өзі сақтандыру мұртшалары – 8 дана
 3. Карабиндер – 40 дана
 4. Жумарлар – 4 дана
 5. Түсіру және сақтандыру құрылғылары – 4 дана
 6. Рюкзактар – 2 дана
 7. Зембіл жасауға арналған жабдық – 1 жиынтық
 8. Компас – 1 дана
 9. Нөмірленген каскалар – 4 дана
 10. Ұстап тұратын ілмектер – 4 дана
 11. Алғашқы көмек қобдишасы – 1 жиынтық
 12. Жөндеу жинағы – 1 жиынтық
 13. Бивуактық жабдық – командаға
 14. 30 м арқан – 2 дана
 15. 40 м арқан – 2 дана
 16. 60 м арқан – 2 дана
-

Ескерту: ауа райы жағдайына байланысты жарыс бағдарламасына өзгерістер енгізілуі мүмкін.

19. ТОҒЫЗҚҰМАЛАҚ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 2+2;+1+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2011-2012 ж.т. (ұ., қ.)	2+2	1	1	1	7

Жарысқа 2011-2012 ж.т. спортшылар жіберіледі.

«ҚР Тоғызқұмалақ спорты Федерациясы» ЗТБ-сі Бас төреші, Бас хатшы және төрешілер алқасы мүшелері кандидатураларын ұсынады.

Тоғызқұмалақ бойынша барлық жарыстар Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігінің Дене шынықтыру және спорт істері комитеті бекіткен «Тоғызқұмалақ қағидасы мен ережесіне» сәйкес анықталады. Рапид жүйесі бойынша өткізіледі.

- Әр жаңа кезеңде командадағы ойыншыларды сол мектептің оқушылары алмастыра алады (ұлдар қыздардың орнына немесе қыздар ұлдардың орнына ойнауға тыйым салынады).

Финал швейцар жүйесі бойынша 7 немесе 9 турда өтеді (командалардың санына байланысты төрешілер алқасының отырысында анықталады). Әр спортшыға 20 минут, бір партияға – 40 минут уақыт беріледі. Топтық ойындардың I-II орын жеңімпаздары жартылай финалға жолданады.

Команданың әр жеңісі үшін 2 ұпай, тең ойын үшін 1 ұпай, жеңіліс үшін 0 ұпай беріледі. Екі немесе одан да көп командада бірдей ұпай болған жағдайда, жеңімпаздар келесі қосымша көрсеткіштер бойынша анықталады:

Командалық есепте:

1. Жинаған ұпай саны;
2. Командалар арасындағы жеке кездесу;
3. Ер балалардың 1-ші тақтасындағы жеке ойын нәтижелері бойынша;
4. Қыздардың 1-ші тақтасындағы жеке ойын нәтижелері бойынша;
5. Жеке ойын нәтижелері бойынша 2-ші тақтадағы ұлдар және т. б.;
6. Қосымша "Блиц ойыны";
7. Жеребе.

20. АСЫҚ АТУ, БЕС АСЫҚ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 3+3;+2+2+2

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009-2010 ж.т. (ұ., қ.)	3+3	1+1	1+1	1+1	12

Жарысқа 2009-2010 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Ойындар Федерация бекіткен асық ату, бес асық ережелеріне сәйкес өткізіледі.

Асық ату (ұлдар)

Жарыста жеңімпазды анықтау 2 жеңіске дейін 3 кезеңнен тұрады. Команда құрамы 3 ойыншы. Әр кезең 15 минуттан тұрады. Тең ойын тіркелген жағдайда 2 минуттық қосымша ойын беріледі анықталмаса блиц тур форматта өткізіледі. Топтық ойындардың I орын жеңімпаздары жартылай финалға жолданады. Финалға шыққан командалар айналмалы жүйеде ойнайды.

Жеңімпазды анықтау:

- 1) жиналған ұпай саны бойынша
- 2) егер 2 команданың ұпай саны бірдей болса, онда жеке кездесу нәтижесі бойынша
- 3) егер 3 немесе одан да көп команданың ұпай саны бірдей болса, онда ең жақсы кезең айырмашылығы бойынша
- 4) егер кезеңдер айырмашылығы бірдей болса, онда бірінші сақа нәтижесімен анықталады

Жеңімпазды анықтау мына кесте бойынша есепке алынады

3-0	2-1	1-2	0-3
3	2	1	0

Бес асық (қыздар)

Команда құрамында 3 ойыншы. Ойын жекелей Ойын 2 жеңіске дейін 3 кезеңнен тұрады, әр кезең 15 минуттан. Қажет болған жағдайда блиц форматының жеңімпазын анықтайтын екі минуттық қосымша уақыт. Топтық ойындардың I жеңімпаздары жартылай финалға жолданады. Финалға шыққан командалар айналмалы жүйеде ойнайды. Финалға шыққан командалар айналмалы жүйеде ойнайды.

Кездесу ұзақтығы 15 минут, спортшылар 12 қозғалысты орындайды, 13-ші қозғалыс ұпай жинағы.

5-6 сынып – 100 ұпай

7-8 сынып – 120 ұпай

9-11 сынып – 150 ұпай

А) *Топшалар бойынша жеңімпаздарды анықтау*

1) жиналған ұпай саны бойынша

2) егер 2 команданың ұпай саны бірдей болса, онда жеке кездесу нәтижесі бойынша

3) егер 3 немесе одан да көп команданың ұпай саны бірдей болса, матчтардағы ең жақсы айырмашылық бойынша жеңіске жетті

4) бірінші сақаның нәтижесі бойынша

Б) *Жеңімпазды анықтау және келесі форматта есепке алу:*

5-0	4-1	3-2	0-5	1-4	2-3
2	2	2	0	0	0

21. СПОРТТЫҚ БАҒДАРЛАУ (Ұ., К.)

Команда құрамы: 16+16; 2+2+2

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2011-2012 ж.т. (Ұ., К.)	8+8	1	1	1	19
2.	2013-2014 ж.т. (Ұ., К.)	8+8	1	1	1	19

Жарысқа 2011-2012 ж.т., 2013-2014 ж.т., спортшылар жіберіледі.

Жарыстарға қатысуға әр жас тобында 2 спортшыдан жіберіледі:

М. Д - 16, 18, яғни 8 қыз, 8 ұл.

Жарыс «СБ бойынша жарыстарды өткізу қағидаларына» сәйкес жеке-командалық біріншілік ретінде өткізіледі. Жарыстың әрбір қатысушысының нәтижесі барлық 16 қатысушының қашықтықтардан өтуінің екінші, үшінші және бесінші күнінің қорытындылары бойынша алынған ұпайлардың ең жоғары сомасы бойынша анықталады.

Жарыс бағдарламасы:

1 - күн – қатысушылардың келуі, орналастыру және өтінімдерді қабылдау (мандаттық сағат 16.00 - ге дейін);

2 - күн – 10.30 - жарыстың ашылуы;

11.00-бірінші қатысушының старты (орташа қашықтық);

15.00-орта қашықтықты марапаттау;

18.00-команда өкілдерімен кездесу.

3 - күн - 11.00 – бірінші қатысушының старты (ұзақ қашықтық):

14.00-эстафетаға өтінім беру;

15.00-ұзақ қашықтықты марапаттау;

18.00-команда өкілдерімен кездесу.

4 - күн - 11.00 – эстафетаның бірінші кезеңінің старты

15.00-эстафетаны марапаттау;

18.00-команда өкілдерімен кездесу.

5 - күн – 11.00-бірінші қатысушының старты (спринт дистанциясы):

5.00-марапаттау қашықтық спринт;

18.00-хаттамаларды беру.

6 - күн – хаттамалар беру. Командалардың кетуі.

Жарысқа қатысушылар нәтижесінің жеңімпаздары жеке есепте қашықтықтан өтудің ең аз уақыты бойынша анықталады. Команда нәтижесі командада мәлімделген 16 спортшының ұпай сомасы бойынша анықталады. Жеке жарыстарда ұпайлар формула бойынша есептеледі-100 x (t поб. / t уч.), эстафета үшін ұпайлар формула бойынша есептеледі – 200 x (t поб. / t оқ.).

22. ҚАЗАҚ КҮРЕСІ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 9+9; 2+2+2

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009-2010 ж.т. (ұ., қ.)	9+9	1+1	1+1	1+1	24

Жарысқа 2009-2010 ж.т., 2011 ж.т. қосымша дәрігердің рұқсатымен және ата анасының қолхатымен жіберіледі. Жарыс 2026 жылы «Qazaq kuresi» қауымдастығы бекітетін жаға қағидалар бойынша өткізіледі.

Салмақ дәрежелері:

Ұлдар – -50, -55, -60, -65, -70, -76, -82, -90, + 90

Қыздар – - 44, -48, -52, -56, -60, -65, -70, -78, +75

23. КИКУШИН-КАН КАРАТЭ (ұ., қ.)

Команда құрамы: 14+14; 2+2+2

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2011-2012 ж.т. (ұ., қ.)	10+4	1	1	1	18
2.	2013-2014 ж.т. (ұ., қ.)	9+5	1	1	1	18

Жарысқа 2011-2012 ж.т., 2013-2014 ж.т. спортшылар жіберіледі. Жарыс 2026 жылы Киокушин-кан каратэ қауымдастығы бекітетін жаға қағидалар бойынша өткізіледі.

Жасөспірімдер U-15, 2011-2012 ж.т.

Ұлдар: - 40, -45, -47.5, -50, -52.5, -55, -57.5, -60, -65, +65

Қыздар: -45, -50, -55, +55

Жасөспірімдер U-13, 2013-2014 ж.т.

Ұлдар: -35, -37.5, -40, -42.5, -45, -47.5, -50, -55, +55

Қыздар: -35, -40, -45, -50, +50

Иппон – таза жеңіс, Вадза-ари – жартылай жеңіс.

- Иппон – қолмен, аяқпен немесе шынтақпен рұқсат етілген ережеге сай тиімді соққыға 5 секундтан артық жарысты жалғастыра алмаған жағдайда берілетін ұпай.

- Вадза-ари - қолмен, аяқпен немесе шынтакпен рұқсат етілген ережеге сай тиімді соққыға 5 секундтан аз болған жағдайда жарысты жалғастыра алған кезде, 13-16 жас аралығында Дзедан (аяқпен басқа соққы) таза тиген жағдайда екінші рет солай қайталанатын болса, жеңіс жарияланады (Вадза-ари авасэтэ иппон, Авасэтэ иппон гати).
- Техникалық тиімді әдіс жарыс барысында «Ямэ» деген сигналдан кейін жасалған болса, ол саналмайды, жазаға әкеп соғуы да мүмкін.
- Ешқандай техникалық әдіс жарыс аймағында болмаса саналмайды, егерде спортшының біреуі жарыс аймағында болып, әдіс жасалып жатқан жағдайда, төреші «Ямэ» командасын беріп үлгермесе, техникалық әдіс саналуы керек.
- Рұқсат етілмеген соққылар.
- Жұдырықпен, шынтакпен тамақтан, беттен, мойынның артқы жағынан соғуға **ТҮЙІМ САЛЫНАДЫ.**
- Пахтан, баспен соққы жасауға, құлап жатқан қарсыласты ұруға, омыртқадан ұруға, басын басына еңкейтіп тұрып соғуға, қарсыластың соққы кезінде аяғын ұстауға, итеруге қолмен, лақтыруға, тіземен тура соққы жасауға, сөйлесуге **ТҮЙІМ САЛЫНАДЫ.**
- Сөйлесуге, төрешінің нұсқауларына бағынбау, ресми делегацияның команда өкілі, дәрігері және жаттықтырушыларға құрметтемеушілік әрекеттерге **ТҮЙІМ САЛЫНАДЫ.**

Ескерту:

Спортшылар мандат комиссиясын өткен болса, ресми өтінім тізіміне сәйкес, команда тізім құрамына өзгерістер енгізуге құқылы. Енгізілген өзгерістер жарыс қатысушыларының берілген тізімінің жалпы санынан, яғни 10 % -дан аспауы тиіс.

Команданы анықтаған, толықтырған кезде, жас ерекшеліктері бойынша олардың жеке жаттықтырушылары жарысқа қатысу үшін командалардың өтінімдеріндегі көрсетілген жаттықтырушылар болып саналады.

24. АРҚАН ТАРТУ (Ұ., Қ.)

Команда құрамы 6+6; 1+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2011-2012 ж.т. (Ұ., Қ.)	6+6	1	1	1	15

Жарысқа 2011-1012 ж.т. спортшылар жіберіледі.

TWIF-пен аффилирленген ұлттық арқан тарту қауымдастықтарының спорт қағидаларына сәйкес өткізіледі.

Жарыс басталған кезде командалар үш тартқыштан тұруы керек. Жарыс екі команда да төрешінің тікелей бақылауымен тарта алатын кезде басталды деп саналады.

Командалар тиісті спорттық киім киюі керек, тоқылған белбеу жұмсақ немесе икемді материалдан жасалған және оны денеге бірнеше рет орауға арналған, бірақ ол созылмайды.

Ұпай бойынша жарыс:

Екі (2) тең нәтижемен нөлге дейін жеңіске жеткен Команда үш (3) ұпай жинайды, жеңілген команда бірде-бір (0) ұпай жинамайды. Бір ойынын жеңіп алған командалар; әр команда бір (1) ұпай жинайды.

Матчтар үш (3) ойыннан екі тең ойынмен (2) ұтады. Екі (2) тең нәтижемен нөлге (0) дейін жеңіске жеткен Команда үш (3) ұпай жинайды, жеңілген команда ұпай жинамайды

(0) ұпай. Екі (2) тең нәтижемен бір (1) тең нәтижемен жеңіске жеткен Команда екі ұпай жинайды

(2) ұпай, жеңілген команда-Бір (1) ұпай.

25. БАТЫРЛАР ЖОЛЫ (ұ., қ.)

Команда құрамы 4+3; 1+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009-2010 ж.т. (ұ., қ.)	4+3	1	1	1	10

Жарысқа 2009-1010 ж.т. спортшылар жіберіледі.

Сипаттамасы:

Бұл – дала жағдайындағы бөлімше әрекеттерін үлгілейтін командалық әскери-спорттық жарыс. Жарыс бағдарды анықтау, тактикалық жылжу, алғашқы медициналық көмек көрсету, жасырыну және атыс дайындығы дағдыларын пысықтауға бағытталған.

Қатысушылар:

Жас ерекшелігі – 16-17 жас. (Жарыс өткізілетін кезде қатысушының жасы 16-дан кем және 17-ден артық болмауы керек).

Команда құрамында: 1 жетекші + 7 қатысушы (4 ұл, 3 қыз).

Кезеңдер:

- **Марш-бросок** (бағдармен жылжу, 1–2 км) – 4 ұл
- **Граната лақтыру (үйретуші, нысанаға дәлдік)** – 3 қыз
- **Тактикалық кедергілер жолағы** – 4 ұл
- **"Жаралыға"** алғашқы медициналық көмек (тактикалық медицина) – 3 қыз
- **Автомат жинау/шашу (уақытқа)** – 3 ұл + 3 қыз

1-күн:

Марш-бросок пен граната лақтыру бір уақытта өткізіледі
(ұлдар марш-бросокқа шығады, ал қыздар граната лақтыруға қатысады)
Уақыты: 3-4 сағат (20 команда болса)

Түстен кейін: көңіл көтеру шаралары

2-күн:

- **Автомат жинау/шашу** – 3 ұл + 3 қыз (2-2,5 сағат)
- **Тактикалық кедергілер жолағы** – 4 ұл (2-2,5 сағат)
- **Алғашқы медициналық көмек** – 3 қыз (2-2,5 сағат)

Түстен кейін:

Қорытынды шығару

ЕРЕЖЕЛЕР

Автоматты толық емес шашу және жинау ережесі:

1. Үстелде жатқызылған автоматтың дүмі оңға, ұңғысы солға, шекелігі төменге қарап тұрады.
2. Қатысушы әскери немесе клубтық киімде, бас киіммен болуы қажет. Белдіксіз рұқсат етіледі. Аяқ киім – спорттық немесе берцы.
3. Қатысушылар төрешілер жұмысына кедергі келтіруге болмайды (сөйлесу, күлу, наразылық білдіру және т.б.). Тәртіп бұзушыларға ескерту жасалып, хаттамаға енгізіледі. Спорттық емес мінез-құлық үшін жүлделі орындардан шеттетіледі.
4. Қатысушы үстел алдында жарты қадам қашықтықта тұрып, тік тұрып, төрешіге дайын екенін хабарлайды.
5. Төрешінің белгісінен кейін автоматты шашуды бастайды. Бөлшектерді кезегімен қояды, бір-бірінің үстіне тастауға болмайды.
6. Шашу аяқталған соң, "ДАЙЫН!" деп қатты айтып, автоматты қырынан қойып, қолдарын төмен түсіреді. Уақыт осы сәтте тоқтайды.
7. Шашу уақыты мен қателіктер тіркеледі.
8. Жинау алдында бөлшектерді түзеуге болады, бірақ жинау тәртібі сақталуы керек.
9. Төрешінің рұқсатымен жинау басталады. Жинау соңында "ДАЙЫН!" деп айту және автоматты үстелге жайлап қою қажет.
10. Жинау уақыты мен қателіктер тіркеледі.
11. **Толық емес шашу тәртібі:**
12. Магазинді ажырату
13. Патрон бар-жоғын тексеру (45-60° бұрышпен)

14. Пеналды алу
15. Шомполды алу
16. Қорапша қақпағын ажырату
17. Қайтару механизмін ажырату
18. Затвор рама мен затворды алу
19. Затворды рамадан ажырату
20. Газ түтігін ажырату
21. **Жинау тәртібі:**
22. Газ түтікті орнату
23. Затворды рамамен қосу
24. Раманы орнату
25. Қайтару механизмін орнату
26. Қақпақты орнату
27. Тетікшені түсіріп, сақтандырғыш қою
28. Шомпол орнату
29. Пеналды орнына салу
30. Магазинді қосу
31. **Қателіктер:**

- Шашу тәртібін бұзу
- Патронды тексеру бұрышын бұзу
- Тексеруді жүргізбеу
- Бөлшек құлап кетуі
- Бөлшектерді дұрыс қоймау
- Үстіне қою
- Белгілі бір әрекетті орындамау (пеналды/шомполды алмаған, дұрыс орнатпаған т.б.)
- Жинау тәртібін бұзу

14. Әрбір қате үшін 2 секунд қосылады.

15. Толық дисквалификация жағдайы:

- Магазинді ажыратпай тұрып, затворды тартып, тетікшені басу
- Магазинді ажыратумен бір мезгілде сақтандырғышты алу
Мұндайда төреші жарысты тоқтатып, қатысушыны хаттамаға жазып, соңғы орын береді.

16. Егер нәтиже бірдей болса:

- Шашу уақыты аз қатысушыға басымдық
 - Егер шашу уақыты да тең болса, жинау уақыты аз қатысушы алға шығады
-

Қыздар арасындағы граната дәлдікке лақтыру ережесі:

- Граната лақтыру орнынан немесе жүгіріп келіп, автоматпен, қорғаныс каскасында өткізіледі.
- Қашықтық – 25 метр.
- 3 шеңбер:
 - 1-шісі – радиусы 0,5 м (ақ түске боялған, ортасында 15x20 см қызыл жалау, биіктігі 30 см)
 - 2-шісі – 1,5 м
 - 3-шісі – 2,5 м
- Қыздар арнайы салмақты (500 г) оқусоқ гранаталарды қолданады.
- Әр қатысушыға:
 - 1–3 сынақ
 - 7 есептік лақтыру
 - Сынақ уақыты – 2 минут
 - Есептік – 5 минут
- Әрбір лақтырудан кейін төреші ұпайды көрсетіп, дауысымен қайталайды.
- Граната лақтыру:
 - 1 шеңбер – 115 ұпай
 - 2 шеңбер – 75 ұпай
 - 3 шеңбер – 45 ұпай
 - Жалауға тиген – 115 ұпай
- Қатысушы сектордан тек төрешінің рұқсатымен шыға алады.
- Қауіпсіздік үшін шеңбер артында металл тормен қоршау орнатылады.
- **Жеке нәтиже** – ұпайдың ең көп сомасына қарай анықталады.
- Егер ұпай тең болса – орталық шеңберге түсу санына қарай, одан кейін 2, 3-ші шеңбер есепке алынады.
- **Командалық нәтиже** – барлық есептік қатысушылардың орташа ұпайымен анықталады (немесе жарыс ережесіне сәйкес басқа әдіспен).

26. ҚАР БАРЫСЫ (ұ., қ.)

Команда құрамы

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009-2010 ж.т. (ұ., қ.)	2+2	1	1	1	7

Жарыстың мақсаты мен міндеттері

Жарыстың негізгі мақсаты мен міндеттері:

- қазақстандық патриотизмді, азаматтық жауапкершілікті қалыптастыру, әскери қызметтің оң қоғамдық имиджін арттыру;
- білім алушылардың дене дайындығын, төзімділігін, атыс және тактикалық даярлығын дамыту, қысқы жағдайда командалық өзара іс-қимыл дағдыларын жетілдіру;
- қысқы спорт түрлерін насихаттау;

- Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде қызмет етуге бастапқы дайындық жүргізу.

Сипаттамасы:

Қысқы әскери-қолданбалы көпсайыс. Бағдарламаға шаңғымен қозғалу, бағдарлау, атыс және тактикалық дайындық кіреді. Қысқы уақыттағы ұрыс жағдайларын модельдейді.

Қатысушылар:

Жасы 16 жастан кем емес және 17 жастан аспауы тиіс.

Команда құрамы (6 адам)

- 1 делегация басшысы (команда үшін жауапты тұлға, НВТП ұйымдастырушысы; киім үлгісі – далалық);
- 1 жаттықтырушы-нұсқаушы (экипировка мен инвентарға жауапты тұлға);
- 4 спортшы-қатысушы (4 ұл), тиісті даярлықтан өткен және дәрігерлік рұқсаты бар.

Мандаттық комиссияға ұсынылатын құжаттар

- білім беру ұйымы басшысының қауіпсіздікке жауапты тұлғаны және оқу қаруын тасымалдау үшін жауапты қызметкерді тағайындау туралы бұйрығы;
- белгіленген нысандағы өтінім (1-қосымша);
- қарумен жұмыс істеу, жарыс кезіндегі тәртіп пен қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқаулық өткізілгенін растайтын баяндамасы (2-қосымша);
- оқу орнынан фотосуреті бар (3×4 см) анықтама, жас ерекшелігі көрсетіліп, басшының қолы және мөрмен расталған;
- ата-аналардың жазбаша рұқсаты (3-қосымша).

Қатысушылар жеке куәлігінің түпнұсқасын өзімен бірге алып жүруі тиіс.

Мандаттық комиссия аяқталғаннан кейін, жарыс барысында қатысушыларды ауыстыруға **рұқсат етілмейді**.

4.4. Экипировкаға қойылатын талаптар

Қатысушылар:

- қысқы жылы спорттық немесе әскери (камуфляж) киіммен;
- спорттық бас киіммен;
- міндетті түрде қолғаппен;
- қорғаныш көзілдірігімен қамтамасыз етілуі тиіс.

Командада болуы тиіс мүлік:

- механикалық көздеуіші бар пневматикалық винтовка (7,5 Дж-ға дейін, 4,5 мм калибр, инвентар нөмірі бар), оған арналған оқ-дәрілер; қару тек қаптамада тасымалданады;
- 4 дана жарамды газтұмылдырық (газтұмылдырықтар өлшемдері қатысушыларының бас өлшемімен сәйкес келуі керек);
- Адрианов компасы;
- 4 дана ағаш оқу автоматы (қарубауларымен);
- санитарлық сөмке (жаңа, ашылмаған бинттер 2 дана 7х14см, 5х10см, стерильді салфеткалар, 2 жгут/турникет, қолдың білек бөлігін бекітуге арналған шина, маркер, карандаш, блокнот);

- қызыл және ақ (сары) түсті 1 жұп сигналдық жалаушалары (32×22 см).

4.5. Шектеулер

- Диоптриялық көздеуіші бар пневматикалық винтовкаларды қолдануға тыйым салынады.
- Экипировканың кез келген элементінің болмауы хаттамаға енгізіліп, қорытынды нәтиже мен орын белгіленуіне әсер етеді.
- Қолғапсыз қатысушылар жарысқа жіберілмейді.

4.6. Қатысу туралы өтінім

Республикалық кезеңге қатысу туралы өтінім (немесе қатыспау себебі көрсетілген ресми хат) **2026 жылғы 13 ақпанға дейін** nprcfk2020@yandex.kz электронды поштасына жіберілуі тиіс.

5. Қауіпсіздік талаптары

1. Жарыстың барлық кезеңдері қауіпсіздікке жауапты тұлғаның және төрешілер құрамының бақылауымен өткізіледі.
2. Қару немесе оқу гранаталары қолданылатын тапсырмаларда:
 - тек оқу қаруы;
 - салмағы мен пішіні жағынан қауіпсіз спорттық граната пайдаланылады.
3. Қауіпсіздік техникасының кез келген талаптарын бұзу (қаруды дұрыс ұстамау, төрешінің нұсқауын орындамау, сақтандырғышты белгіленген орыннан тыс шешу және т.б.) қатысушының дереу тоқтатылуына және дисквалификациялануына әкеп соғады.
4. Міндетті қорғаныс құралдары: жылы және су өтпейтін киім, қорғаныш көзілдірік (лақтыру тапсырмалары үшін), тактикалық кезеңдерге арналған шлем немесе қорғаныш бас киім, қолғап (жинау/бөлшектеу кезінде тактикалық қолғапқа рұқсат етіледі).

«ҚАР БАРЫСЫ–2026» жарысын өткізу ережелері

Бірінші күн (13:30-ға дейін)

Команда трассаны өтіп, кезеңдерде берілген түрлі тапсырмаларды орындайды (*Қосымша 4*). Кезеңдердің орналасу тәртібі сипаттамада көрсетілген реттілікке сәйкес келмеуі мүмкін.

Уақыт «СӨРЕ» сызығынан басталып, «МӨРЕ» сызығын толық өткен сәтте тіркеледі.

«СӨРЕ» мен «МӨРЕ» бір жерде ұйымдастырылады.

Қорытынды уақыт трассаны өту барысында жиналған барлық жазалардың (штраф уақыттарының) қосылуынан кейін анықталады.

Дистанция:

- жалпы ұзындығы: **1–3 км** (жер бедері мен ауа райына байланысты ұйымдастырушылар белгілейді);
- рельефі: **жазық немесе аралас** (төбешіктер, өрлеу және төмен түсу учаскелері болуы мүмкін).

Жарыстың форматы және қатысу тәртібі

1. Команда біртұтас бөлімше ретінде әрекет етеді — жалпы нәтижеге төрт қатысушының да уақыты кіреді.
2. Әр кезең белгілі бір бекітілген тәртіппен өтеді; командалар стартты аралықпен алады (әр 5–10 минут сайын).
3. Әр кезеңде міндетті түрде кезең төрешісі және штраф есептеушісі болады.
4. Жарыс басталар алдында барлық командаларға міндетті қауіпсіздік нұсқаулығы өткізіледі.

СӨРЕ (СТАРТ)

- Командалар жеребе бойынша әр 5–10 минут аралығында трассаға жіберіледі.
- Бөлімше командирі төрешіге дайындық туралы баяндама жасайды.
- Экипировканы тексеру үшін барлық мүлік старт сызығынан 3 метр қашықтықта плащ-палаткаға жайылады:

-4 дана жарамды газтұмылдырық (газтұмылдырықтар өлшемдері қатысушыларының бас өлшемімен сәйкес келу керек);

-Адрианов компасы;

-4 дана ағаш оқу автоматы (қарубауларымен);

-санитарлық сөмке (жаңа, ашылмаған бинттер 2 дана 7x14см, 5x10см, стерильді салфеткалар, 2 жгут/турникет, қолдың білек бөлігін бекітуге арналған шина, маркер, карандаш, блокнот);

-гранаталар (700г-4 дана);

-қаптамадағы 8 оқ ПВ арналған;

-каскалар, рюкзак (киім қап).

- Төреші мүлікті тексеріп, бар - жоғын хаттамаға енгізеді.

Сөредегі бұйрығы:

Төрешінің «**Жауынгерлік тапсырманы орындауға – КІРІС!**» бұйрықтан кейін хронометрист секундомерді қосады.

Қатысушылар:

- каскаларды киеді;
- рюкзакқа (киім қапқа) келесі заттарды салады: 4 дана спорттық граната, Адрианов компасы, 8 дана пулька, санитарлық сөмкеге 2 жаңа бинт, жгуттар, иммобилизация шинасы, блокнот, маркер/қарындаш;
- газтұмылдырықты белдікпен бекітіп, жорық жағдайында тағады;
- ағаш автоматтарды қолайлы түрде орналастырады.

Экипировка дайын болғаннан кейін. Төреші «**МАРШ!**» немесе «**АЛҒА!**» командасын береді — бөлімше қозғалысқа шығады, яғни жауынгерлік тапсырманы орындауға. Трассадағы (жолдағы) тартылған жіптерге, ленталарға, жалаушаларға, белгілеріне тигізуге, жыртуға немесе құлатуға тыйым салынады.

Этап А — пневматикалық мылтықтан жатып ату

Сипаттама:

Оқ ату орны дистанцияның шамамен 1/3 бөлігінде орналасады. Команда келгенге дейін өкіл алдын ала винтовканы оқ ату сызығына қоюға құқылы.

Командир келу туралы баяндама жасайды. Баяндамадан кейін төреші бірінші қатысушыға 10 м қашықтықтан оқ ату сызығына (атыс шебіне) шығуға рұқсат береді.

Әр қатысушы жатып 2 рет ату жасайды.

Нысаналар: 8 дана ағаш кубик (7×7 см, қара түсті), жерден немесе қар бетінен 40 см биіктікте орналасады.

Қауіпсіздік талаптары:

- Барлық винтовкалар жарыс басталмас бұрын тексеріледі.
- Оқталған винтовка тек нысана бағытына қаратуға тиіс.
- Адам жаққа бұрылу, қауіпсіздік талаптарын бұзу — дисквалификация.
- Нысана аймағында адам тұрса, атуға тыйым салынады.

Штрафтар:

- әрбір мүлт кету, нысанаға тимеу +20 секунд;
- трассаны қысқарту, бір-біріне кедергі жасау — тыйым салынады;
- қарудың бұзылуы +2 мин;
- оқ ату кезінде сырттан кеңес беру – команда өкіліні/жаттықтырушыны кезеңнен шығару.

Қосымша шарттар:

- Винтовка істемей қалса — қатысушы қол көтеріп, төрешінің рұқсатымен жетекшіден көмек алады.

Этап В — спорттық гранатаны «окопқа» лақтыру

Сипаттама:

Граната жатып лақтырылады.

Әр қатысушы бір рет лақтырады:

- ұлдар — 700 г;

«Оқпана» («Окоп»): 3×1 м тік төртбұрыш, бұрыштарында сигналдық жалаушалар. Лақтыру сызығынан окоптың алдындағы шетіне дейін — **20 м.**

Өту тәртібі:

Командир келу туралы баяндама береді. Баяндамадан кейін төреші бірінші қатысушыға 10 м қашықтықтан алға шығуға рұқсат береді. Қатысушы спорттық гранатаны қолға алып (бөлімше командирі бастапқы шебінде гранаталарды әр қатысушыға қолдарына береді) 10 м қашықтықты етпетінен жатып жылжиды.

Атыс шебіне жеткен кезде «ДАЙЫН» деп хабарлайды. Төреші «дайын» баяндамасын естіген кезде, бірден «Гранатамен – АТ!» пәрмен береді.

Қатысушы етпетіннен жатқан күйіннен екі тізесіне тіреліп спорттық гранатаны нысанаға лақтырып алға қарай жатып қалады. Төрешінің «БАР» немесе «ЖОҚ» жауабын алып артқа қарай келесі қатысушыға жүгіріп қол тигізу арқылы эстафетаны тапсырады, яғни граната лақтыруға рұқсат береді. Қатысушылар кезекпен лақтырады.

Гранаталарды жинауға тыйым салынады — команда бірден келесі кезеңге өтеді.

Штраф:

- нысанаға тимеу +20 секунд.

Этап С — автоматты толық емес бөлшектеу/жинақтау

Сипаттама:

Қатысушылар ММГ АК оқу автоматын бөлектейді/жинайды. Командир келу туралы баяндама береді. Баяндамадан кейін төреші бірінші қатысушыға 10 м қашықтықта жерде төсеніште орналасқан автоматты бөлшектеуге рұқсат береді. Бірінші қатысушы бөлшектеп біткеннен кейін артқа жүгіріп келесі команда мүшесіне қолын тигізіп, оған автоматқа қарай жүгіріп жинауға рұқсатын береді және тағы солай.

Эстафета режимінде орындалады:

1-қатысушы — бөлектейді;

2-қатысушы — жинайды;

3-қатысушы — бөлектейді;

4-қатысушы — жинайды.

Барлық бөлшектер ретімен орындалуы тиіс. Бөлшектерді шашуға немесе бірінші үстіне қоюға болмайды.

Толық емес бөлшектеу және жинау тәртібі ережеде көрсетілген.

Автоматты толық емес бөлшектеу тәртібі:

- оқжатарды бөлектеу;
- оқтықта оқтың бар жоғын тексеру;
- пенал шығару;
- сүмбіні бөлектеу;
- ұңғылық тежеуіш-компенсаторды алу;
- ұңғы қорабының қақпағын бөлектеу;
- қайтармалы механизмді алу;
- газ піспегі бар бекітпе жақтауын бөлектеу;
- бекітпені бекітпе жақтауынан бөлектеу;
- ұңғы жапсырмасымен газ түтікшені бөліктеу.

Автоматты толық емес бөлшектеуден кейін жинақтау тәртібі:

- ұңғы жапсырмасымен газ түтігін қосу;
- бекітпені бекітпе жақтауына қосу;
- газ піспегі бар бекітпе жақтауын қосу;
- қайтармалы механизмді қосу;
- ұңғы қорабының қақпағын қосу;
- ұрыстық қайырудан босату және сақтандырғышқа қою;
- ұңғылық тежеуіш-компенсаторды қосу;
- сүмбіні орнына салу;
- пеналды салу;
- оқжатарды қосу.

Қателер:

1. Автоматты толық емес бөлшектеу тәртібі сақталмаған.
2. Оқтың бар жоғы тексерілмеді.
3. Бөлшектері мен механизмдерінің орналасуы дұрыс емес.
4. Автоматтың бөлшектері бір-бірінің үстіне қойылған.
5. Қандай да бір іс-әрекет толық орындалған жоқ (ұңғы жапсырмасымен газ түтігінің тұйықтағышы ойығына дейін түскен жоқ, сүмбі орнында қалып

қалды немесе толық орнына тұрған жоқ, бекітпе шығарылған жоқ, ұңғы қорабының қақпағы толық орнына қосылған жоқ).

6. Автоматтың жинақтау тәртібі бұзылған.

Штрафтар:

- әр қате +5 секунд;
- өрескел қате (оқжатарды ажыратпай бөлшектеуге кірісу) +10 минут.

Этап D — жергілікті жерде бағдарлау («магниттік азимутты анықтау»)

Командир келу туралы баяндама береді. Төреші баяндамадан кейін тиісті бағдарды көрсетіп, азимутты анықтауға рұқсат береді. Командир 5-10м белгіленген нүктеден Адрианов компасымен сол көрсетілген бағдарға магниттік азимутты анықтайды.

Бір ғана жауап беріледі, рұқсат етілген қателік $\pm 3^\circ$.

Штраф:

- қате жауап +2 минут.

Этап E — «ластанған учаскені» еңсеру

Қатысушылар сапқа тұрады. Командир келу туралы баяндама береді.

Командирдің баяндамасынан кейін, төрешінің «ГАЗДАР!» командасымен барлық қатысушылар газтұмылдырықты киеді. 30 м учаскені кезекпен өтеді.

Бөлімше командирі бір-бірден өтуге жіберіп тұру керек.

Шығар жерге жеткен соң газтұмылдырықты шешіп, сөмкеге дұрыс салып, бекітеді.

Қателер:

- газтұмылдырықтар өлшемдері қатысушыларының бас өлшемімен сәйкес емес;
- көзді жұмған жоқ, дем алуды тоқтатқан жоқ, киіп болған кезде толық демді шығарған жоқ;
- бет бөлігі дұрыс киілген жоқ, көзілдіріктер көздерімен сәйкес келмейді;
- шлем-маскада бүгілген жерлері бар;
- сүзгілі-сіңіруші құты бос болып тұр, жақсы бұралмаған;
- сөйлесу;
- учаскеде екі адамның болуы.

Штраф:

- әрбір қателік +10 секунд.

Этап F — инженерлік кедергіні «тышқанқақпанды» еңсеру

Қатысушылар сапқа тұрып, командир келу туралы баяндама береді. Баяндамадан кейін төреші бірден өтуге рұқсат береді. Қатысушылар 2 м ені, 10 м ұзындығы және 50 см биіктігі бар учаскені кезек – кезекпен тартылған жіптердің астыннан еңбектеп өтеді, жіптерді тигізуге болмайды (кез келген орындау тәсілдері есепке алынады). Бірден екі қатысушы «тышқанқақпанға» кірмеу керек, бөлімше командирі соны қадағалау тиіс.

Штрафтар:

- екі немесе одан көп адамның бір мезетте кезеңде болуы **+10 секунд**;
- жіпті әр тигізу **+10 секунд**.

Этап G — «жаралыны» эвакуациялау

Сипаттама:

Қатысушылар плащ-палатка көмегімен жаралыны тасымалдауы тиіс.

Жарақат бойынша шарт:

- сол аяғының сирақ бөлігі — оқтан тесіп өткен жарақат, қан жоғалту;
- оң қолдың білегі — сынған.

Командир келу туралы баяндама береді. Баяндамадан кейін төреші медициналық көмекті көрсетуге рұқсат береді. 3х3м шаршының ішінде бір қатысушы жерге жатады, қалғандары оған көмек көрсетеді. Шаршыны белгілейтін жіптерді басуға болмайды. Алғашқы медициналық көмекті аяқтағаннан кейін барлығы **МӘРЕГЕ** қарай жылжиды.

Көрсетуі тиіс көмек:

- жгутты дұрыс салу;
- жараға қысатын таңғыш салу (7×14 см бинт толығымен пайдаланылуы тиіс);
- оң қолға иммобилизация (5×10 см бинтпен);
- жаралыны плащ-палаткаға орналастырып, қауіпсіз тасымалдау.

Штрафтар:

- бинт немесе салфетканы жерге түсіру;
- дұрыс емес таңғыш, әлсіз;
- бинт толық пайдаланылмауы **+2 минут**;
- дұрыс емес иммобилизация;
- жгуттың әлсіз салынуы;
- уақыттың көрсетілмеуі;
- белгілерді басып кету;
- қоқыс қалдыру;
- қаруды ұқыпсыз ұстау.

Әр қателік **+5 секунд**.

МӘРЕ

Команданың барлық мүшесі мәреге келу тиіс. Уақыт соңғы қатысушының мәре сызығын кесіп өтуімен уақыт өлшегіш (секундомер) тоқтатылады.

Жеңімпазды анықтау

1. Команданың нәтижесі — 4 қатысушының сөреден мәреге дейінгі жалпы уақыты.
2. Жеңімпаз — барлық жазаларды ескере отырып, ең аз уақыт көрсеткен команда.
3. Тең нәтиже болғанда:
 1. ПВ винтовкасынан ату;
 2. граната лақтыру;

3. аз штраф жинауы есепке алынады.

Бірінші күн. 14:00-ден кейін.

Пневматикалық винтовкадан ату.

Жарыстың бағдарламасы:

Атыс пневматикалық мылтықтан 10м қашықтықта жатып орындалады (*Нысана №8, көздеу аспабы ашық*). Бірден сынаққа 5 рет ату, есепке алынады, алдын ала атуға берілмейді.

Жұлделі орындар командалық есепте ең көп ұпай (30 кем емес) қосындысы арқылы анықталады және жеке есепте (25 кем емес). Ұпай саны тең болған жағдайда, басымдылық оңға (тоғызға, сегізге т.с.с) тигізген қатысушыға беріледі.

Жарысқа қатысушылардың міндеттері:

- жарыстың бағдарламасын білу;
- қауіпсіздік ережелерді сақтау;
- атысты жүргізу кезіндегі пәрмендерді бұлжытпай орындау;
- әр командада өздерінің мылтықтары болуы шарт (*мылтықсыз жарысқа команда қатыса алмайды*).

Жарыстың қатысушыларына тыйым салынады:

- төрешілік жасауға кедергі келтіруге;
- диоптриялық және оптикалық көздеу аспаптарын қолдануға;
- есепке жүргізетін атысты реттеуге болмайды;
- судьялар мен жарыстың басқа қатысушыларының іс – әрекеттері мен шешімдеріне қанағаттанбауды білдіру;
- төрешінің рұқсатынсыз орынды кетіп қалдыру.

Қатысушылар (команда) келесі негіздері бойынша дисквалификацияланады:

- тиісті киім үлгісінде келмегені үшін;
- кез келген мүшеге физикалық немесе моральдық қорлау көрсету;
- атыс кезіндегі және ату тирдан тыс жерде қарумен қауіпсіздік ережелерін бұзғаны үшін;
- бәсекелесті ұйымдастырушылардың заңды және ақылға қонымды талаптарына бағынбау.

Екінші күн. 13:30-ға дейін.

Республикалық кезеңнің бағдарламасына «Отан қорғаушы» жарысының бес түрі енгізіледі:

1. Жоғары белтемірге тартылу.
2. Отыру қалпынан жоғарыға секіру.
3. Тіреліп жатып қолды бүгу және жазу.
4. Арқаға жатып, денені көтеру.
5. Тіреліп отырып, тіреліп жату қалпына және қайтадан тіреліп отыруға секіріп ауысу.

1. Жоғары белтемірге тартылу

Бұл жаттығуды орындауға арналған киім үлгісі – бас киімсіз және белдіксіз камуфляждалған әскери киім, спорттық аяқ киім.

Спортшы бастапқы шепте гимнастикалық қалып қабылдайды. Төреші оған қарағанда, спортшы саптық қалыпқа тұрады. «Снарядқа» командасы бойынша турникке жақындап, ілініп тұру қалпын қабылдайды. Төрешімен дайындық туралы келісілгеннен кейін тартылуды бастайды.

Жаттығуды орындау кезіндегі міндетті талаптар:

- Қолмен қайта ұстап өзгертіп ұстауға қатаң тыйым салынады. Бұл талап бұзылған жағдайда қатысушы жаттығуды орындаудан шеттетіледі.
- Тартылу жоғары техникалық деңгейде орындалуы тиіс.
- Қатысушының иегі турник деңгейінен 1–2 см жоғары шығуы керек.
- Аяқтың өкшесі мен ұштары бірге ұсталады, аяқтарды артқа сермеуге рұқсат етілмейді.

Жаттығудың дұрыс орындалуы төрешінің «БАР!» («ЕСТЬ») командасымен белгіленеді. Қатысушы төменгі ілініп тұру қалпына түскен кезде судья орындалған жаттығулар санын (мысалы, «БІР») хабарлайды.

Бұзушылықтар:

- Аяқтың ұшын тарқату;
- Иектің турник деңгейінен жоғары шықпауы;
- Сермеп тартылу.

Бұл жағдайда төреші есеп жүргізбейді және ескерту жасайды. Қайта бұзылса – ескерту жарияланады. Одан кейінгі бұзушылықта спортшы жаттығуды орындаудан шеттетіледі.

Жаттығуды орындау кезінде 3 секундтан артық демалуға болмайды. Егер спортшы төменгі ілініп тұрған күйде тоқтаса, төреші санау жүргізеді («БІР, ЕКІ, ҮШ»). «ҮШ» дегеннен кейін спортшы жаттығуды бастамаса, нормативті орындауды тоқтатты деп есептеледі.

2. Отыру қалпынан жоғарыға секіру

Бұл жаттығуды орындауға арналған киім үлгісі – бас киімсіз және белдіксіз камуфляждалған әскери киім, спорттық аяқ киім.

Жаттығу гимнастикалық матта (арнайы төсеніште) орындалады, ол қону кезінде тізенің жарақат алуын болдырмайды.

Бастапқы қалып:

Спортшы бір тізесімен отырып, қолдарын бастың артында айқастырып ұстайды. төрешінің командасы бойынша спортшы жоғарыға секіреді. Секіру биік емес, бірақ дене мен аяқ толық жазылатын деңгейде болуы тиіс және секіру фазасының талаптарына сай (екі аяқ та тірекке тимеуі керек). Қонған кезде спортшы екінші тізесіне түседі, яғни аяқтарының қалпын алмастырады.

Бастапқы қалыпта және қону сәтінде алда тұрған аяқтың өкшесінен тізеге дейінгі арақашықтық **5–10 см-ден аспауы** тиіс.

Төреші жаттығуды есептемейтін жағдайлар:

- Қолдардың бастың артында айқастырылмауы;
- Тірекке тіземен жанаспай қону;
- Секіру фазасының талаптары орындалмауы (аяқ пен дененің толық жазылмауы).

Жаттығу еркін ырғақпен орындалады, алайда **тоқтауға жол берілмейді.**

3. Тіреліп жатып қолды бүгу және жазу (отжимание)

Бұл жаттығуды орындауға арналған киім үлгісі – бас киімсіз және белдіксіз камуфляждалған әскери киім, спорттық аяқ киім.

Жаттығу қатты әрі тегіс жерде орындалады.

Бастапқы қалып:

Спортшы тіреліп жатып, қолдарын иық кеңдігінде қояды. Дене түзу болуы тиіс, белді түсіру немесе жамбасты иық деңгейінен жоғары көтеру рұқсат етілмейді. Аяқтар бірге, аяқтың алдыңғы бөлігімен тіреледі. Жаттығуды орындау төрешінің командасымен басталады.

Қолды бүгу кезінде спортшы төмен түсіп, кеудесі судьяның алақанына немесе төменгі деңгейді белгілейтін арнайы құрылғыға тиеді. Қолды жазу кезінде спортшы шынтак буынын толық жазып, бастапқы қалыпқа оралады. Дене бөліктерінің барлығы бір уақытта қозғалып, дене горизонталь бетке қатысты түзу күйде болуы керек.

Толқын тәрізді қозғалыс жасауға қатаң тыйым салынады.

Дұрыс орындалған жағдайда төреші спортшы жоғары тұрған кезде есепті жариялайды.

Егер жаттығу ережелері бұзылса, төреші есеп жүргізбейді, ескерту жасайды, кейін екінші рет бұзылса — ресми ескерту береді, ал ары қарай бұзушылық жасалғаса спортшы нормативті орындаудан шеттетіледі.

Жаттығуды орындау кезінде **3 секундтан артық демалысқа рұқсат етілмейді.**

Егер спортшы жоғары қалыпта тоқтаса, судья санауды бастайды («БІР, ЕКІ, ҮШ»). «ҮШ» санынан кейін спортшы қозғалысты бастамаса, нормативті орындауды аяқтады деп есептеледі.

4. Арқаға жатып денені көтеру

Бұл жаттығуды орындауға арналған киім үлгісі – бас киімсіз және белдіксіз камуфляждалған әскери киім, спорттық аяқ киім.

Жаттығу гимнастикалық төсеніште (арнайы төсемеде) орындалады. Орындау уақыты **2 минут.**

Бастапқы қалып:

Спортшы гимнастикалық төсенішке отырып, қолдарын бастың артында саусақтарын айқастырып (ілестіріп) ұстайды. Аяқтары тізеден 45° бұрыш жасап бүгіледі. Төрешінің командасымен спортшы арқаға жатып, жауырындары төсенішке толық тиюі тиіс, содан кейін тік қалыпқа көтеріліп, шынтакымен қарсы жақ тізесіне тиюі қажет. Қозғалыс келесі жаққа дәл сол тәртіппен қайталанады.

Міндетті шарт — шынтак тізе буынының жоғарғы бөлігіне тиюі.

Жалпы берілген уақыт ішінде спортшы **отырып демалуға рұқсат етіледі.**

Төреші тек дұрыс орындалған қозғалыстарды санайды. Егер жаттығу шарттары бұзылса, төреші есеп жүргізбейді, ескерту, кейін екінші рет бұзса — ресми ескерту жасап, ары қарай спортшыны жаттығудан шеттете алады.

Негізгі қателіктер:

- жауырындар гимнастикалық төсенішке тимеуі;
- шынтактың тізеге тимеуі;

- қолдардың бастың артында айқастырылмаған болуы.

5. Тіреліп отырып, секіріп «тіреліп жату» қалпына ауысу және қайта оралу

Бұл жаттығуды орындауға арналған киім үлгісі – бас киімсіз және белдіксіз камуфляждалған әскери киім, спорттық аяқ киім.

Жаттығу қатты әрі тегіс жерде орындалады. Орындау уақыты **1 минут**.

Бастапқы қалып:

Тіреліп отырып, қолдар тік, тізелер қолдардың жазықтығына қарағанда 4–5 см алға шығарылған, аяқтың алдыңғы бөлігі (тұмсығы) жерге тіреледі.

Төрешінің белгісімен спортшы секіріп «тіреліп жату» қалпын қабылдайды, содан соң бастапқы қалыпқа қайта оралады.

Жаттығудың дұрыс орындалуы төмендегі шарттармен бағаланады:

- тізелер төрешінің алақандарына міндетті түрде тиюі керек;
- «тіреліп жату» қалпында дене түзу, аяқтар толық жазылған болуы тиіс.

Төреші тек дұрыс орындалған қозғалыстарды санайды. Ереже бұзылса — есеп жүргізілмейді, ескерту беріледі, содан соң ресми ескерту, әрі қарай қайталанса — спортшы жаттығуды орындаудан шеттетіледі.

Негізгі қателіктер:

- тізелер төрешінің алақанына тимеуі;
- «тіреліп жату» қалпында аяқтардың толық жазылмауы.

Жалпы берілген уақыт аясында спортшыға «**тіреліп отыру**» қалпында демалуға рұқсат етіледі.

Дисквалификация және санкциялар

1. Қатысушыны/команданы дереу дисквалификациялау мына жағдайларда:
 - қарумен қауіпсіздік шараларын қатаң бұзу;
 - қасақана қауіпті жағдай жасау;
 - төрешілерге дөрекі сөз айту.
2. Кішігірім бұзушылықтар (киім ережесін бұзу, кешігу) — уақытша санкциялар төрешілер алқасыныңсының шешімімен.
3. Дисквалификация кезінде команда турнирлік кестеде соңғы орын алады.

Төрешілік және шағымдар

1. Төрешілікті төрешілер алқасы жүзеге асырады, оның шешімдері міндетті түрде орындалады.
2. Даулар мен шағымдар кезең нәтижесі жарияланғаннан кейін 30 минут ішінде жазбаша түрде қабылданады.

Марапаттау

1. Сыйлықтар — командалардың орындары (1–3), мадақтамалар, медальдар, кубоктар.
2. Марапаттау ресми нәтижелер жарияланғаннан және апелляциялар тексерілгеннен кейін өтеді.

Басқа ережелер

1. Ұйымдастырушы қауіпсіздік мүддесі немесе экстремалды ауа райы жағдайында ережеге өзгерістер енгізу құқығын өзінде қалдырады. Командалар бұл өзгерістер туралы кезең басталуға 1 сағат қалғанда хабардар етіледі.
2. Барлық даулы мәселелерді басты төрешілер алқасы шешеді.
3. Жарысқа жолда және өткізу кезінде бағалы заттар мен киімдердің қауіпсіздігіне жауап берушілер — команданың өкілдері мен басшылары. Қатысушылардың өмірі мен денсаулығына жауапты — білім беру ұйымдарының бірінші басшыларының бұйрығымен бекітілген команданың өкілі.

Ескерту:

Тәртіпті бұзу жағдайында, жарыс орны шегінде де, одан тыс жерде де, команда жарыстан алынып тасталады.

27. Садақ ату (ұ., к.)

Команда құрамы 8+8;+2+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009 (ұ., к.)	8+8	2	1	1	7

Команда құрамы: Классикалық садақ 2009 ж.т. және одан жас 4 ұл + 4 қыз
Компаунд садақ: 2009 ж.т. және одан жас 4 ұл + 4 қыз +1 өкіл+2
жаттықтырушы+1 төреші Барлығы 20 адам.

Жарысқа 2009 ж.т. және одан кіші оқушылар жіберіледі.

Классикалық садақ:

ұлдар, қыздар: (4+4)

Компаунд садақ:

ұлдар, қыздар: (4+4)

Жарыстар қолданыстағы қағидаларға сәйкес өткізіледі.

Бағдарлама:

Жеке жарыстар

Бастапқы айналым

Олимпиадалық айналым

Ұлдар

60 м. + 60 м.

60 м.

(классикалық садақ)

Қыздар

60м. + 60 м.

60 м.

(классикалық садақ)

Компаунд ұлдар

50 м. + 50 м.

50 м.

Компаунд қыздар

Командалық жарыстар: жеке жарыстар:

ұлдар

микс

қыздар

Олимпиадалық айналым

60м.

Компаунд ұлдар	}	Олимпиадалық
Компаунд қыздар		микс айналым 50 м

Классикалық садақ түрінен командалық жарыстар: жеке жарыстар 122 см нысан бойынша өткізіледі.

Компаунд садақ түрінен командалық жарыстар: жеке жарыстар 80 см нысан бойынша өткізіледі.

Жарыс бағдарламасы:

1 - ші күн - Қатысушылардың келуі.

2 - ші күн - Ресми атып байқау күні (барлық санаттар).

Мандаттық комиссия, төрешілер алқасының отырысы, капитан - жаттықтырушы - өкілдердің митингі.

Ашылуы салтанаты

3-ші күн – Квалификация 60+60 м/50+50м.

4-ші күн – Барлық санаттар бойынша олимпиадалық айналым финалға дейін.

5-ші күн. Барлық санаттар бойынша Командалық және команда MIX финалға дейін.

6-шы күн- Финалдық жарыстар (олимпиадалық айналым, командалық және команда MIX) (барлық санаттар). Жарыстың жабылуы, марапаттау, командалардың кетуі.

Командалық орындар бағдарламаның барлық түрлерінде жиналған ұпайлардың қосындысымен анықталады.

Жалпы командалық орындар барлық жастағы ұлдар мен қыздар арасында бірлесіп анықталады.

7-шы күн - Командалардың қайту күні

28. Бала Толағай (ұ.)

Команда құрамы 6;+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Өкіл	Команда құрамы
1.	2011-2012 ж.т. (ұ.)	6	1	1	8

Ойыншылардың жас топтары	Сайыс түрі
2011-2012 ж.т. (ұ.)	Найзаны оң немесе сол қолмен қашықтықта лақтыру
	8 кг қапты көтеріп қашықтықта апару
	10 келілік серкені иыққа салып отырып - тұру
	Лянганы уақытқа тебу
	Арқан тарту

1. Найзаны оң немесе сол қолмен қашықтықта лақтыру

Найзаны оң немесе сол қолмен 5 метрде тұрған нысанаға тигізу қажет. Нысананың өлшемі 1 метр. 10 есептік нысана болуы қажет. Ортаға тигізсе 10 ұпай, қалған ұпайлары 9 дан бастап тигізуіне байланысты төмендей береді. Уақыт шектеусіз. Қауіпсіздік ережелерін қатаң сақтауы қажет. Негізгі құрамның 5 қатысушыда лақтырады. 5 қатысушының ұпайы қосылып команданың жалпы ұпайы есептеледі. Ең үздік нәтиже көрсеткен спортшыға «Ең мерген» номинациясы беріледі.

2. 8 кг қапты көтеріп қашықтықта апару

Қапты апару арақашықтығы 30 метр. 8 кг қапты белгіленге нүктеге апарып кері қайту керек (60 метр). 5 қатысушыда қатысады. 5 қатысушының ұпайы қосылып команданың жалпы ұпайы есептеледі. Ұпай саны команда санына байланысты беріледі. Ең үздік уақыт көрсеткен команда, команда санына байланысты ең жоғарғы ұпайды алады және төмендей береді. Ең үздік нәтиже көрсеткен спортшыға «Ең жүйрік» номинациясы беріледі.

3. 10 келілік серкені иыққа салып отырып – тұру

10 келілік серкені 45 секунд ішінде екі қолды алдыға құшақтап отырып тұру қажет. 5 қатысушыда қатысады. 5 қатысушының ұпайы қосылып команданың жалпы ұпайы есептеледі. Ұпай саны команда санына байланысты беріледі. Ең үздік нәтиже көрсеткен команда, команда санына байланысты ең жоғарғы ұпайды алады және төмендей береді. Ең үздік нәтиже көрсеткен спортшыға «Күш атасы» номинациясы беріледі.

4. Лянганы уақытқа тебу

Лянганы 1 минут ішінде тебу қажет. 2 мүмкіндік беріледі. 1 минут ішінде 2 рет лянганы құлатқан жағдайда уақыты тоқтатылып жинаған ұпайы беріледі. Лянганың салмағы 1-2 гр болады. 5 қатысушыда қатысады. 5 қатысушының ұпайы қосылып команданың жалпы ұпайы есептеледі. Ұпай саны команда санына байланысты беріледі. Ең үздік нәтиже көрсеткен команда, команда санына байланысты ең жоғарғы ұпайды алады және төмендей береді. Ең үздік нәтиже көрсеткен спортшыға «Ең епті» номинациясы беріледі.

5. Арқан тарту

Арқан тарту команда санына байланысты топшаларға бөлінеді. Топтық ойындар айналмалы жүйеде өтеді. 1 топтан 2 команда шығады.

Арқан тартудан топтық ойындар кестесінің үлгісі

2 топша (подгруппа)

Топтық ойындар айналмалы жүйеде өтеді.

<u>А тобы</u>	<u>В тобы</u>
1 команда	1 команда
2 команда	2 команда
3 команда	3 команда
4 команда	4 команда

Жартылай финалдық ойындар

1 ойын: А1-В2

2 ойын: В1-А2

Финалдық ойындар

3-4 орындар үшін

(жартылай финалдық ойындарда жеңілген командалар арасында)

1-2 орындар үшін

(жартылай финалдық ойындардағы жеңген командалар арасында)

3 топша (подгруппа)

Топтық ойындар айналмалы жүйеде өтеді.

<u>А тобы</u>	<u>В тобы</u>	<u>С тобы</u>
1 команда	1 команда	1 команда
2 команда	2 команда	2 команда
3 команда	3 команда	3 команда
4 команда	4 команда	4 команда

Жартылай финалдық ойындар

1 ойын: А1-С2

2 ойын: С1-В2

3 ойын: В1-А2

Финалдық ойындар

(3 команда арасында айналмалы жүйеде өткізіледі)

4-6 орындар үшін

(жартылай финалдық ойындарда жеңілген командалар арасында айналмалы жүйеде өткізіледі)

1-3 орындар үшін

(жартылай финалдық ойындардағы жеңген командалар арасында айналмалы жүйеде өткізіледі).

4 топша (подгруппа)

Топтық ойындар айналмалы жүйеде өтеді.

<u>А тобы</u>	<u>В тобы</u>	<u>С тобы</u>	<u>Д тобы</u>
1 команда	1 команда	1 команда	1 команда
2 команда	2 команда	2 команда	2 команда
3 команда	3 команда	3 команда	3 команда
4 команда	4 команда	4 команда	4 команда

¼ ойын

- 1 ойын: A1- D2
- 2 ойын: D1-A2
- 3 ойын: B1- C2
- 4 ойын: C1- B2

½ Жартылай финалдық ойын

5-8 орындар үшін

1 ойын: ¼ ойындарда 1 және 4 ойындарда жеңілген командалар арасында

2 ойын: ¼ ойындарда 2 және 3 ойындарда жеңілген командалар арасында

1-4 орындар үшін

3 ойын: ¼ ойындарда 1 және 4 ойындарда жеңген командалар арасында

4 ойын: ¼ ойындарда 2 және 3 ойындарда жеңген командалар арасында

Финалдық ойындар

3-4 орындар үшін

1 ойын: ½ ойындарда ұтылған командалар арасында

1-2 орындар үшін

2 ойын: ½ ойындарда жеңген командалар арасында

5 қатысушыда қатысады. Ұпай саны команда санына байланысты беріледі. Ең үздік уақыт көрсеткен команда, команда санына байланысты ең жоғарғы ұпайды алады және төмендей береді. Ең үздік нәтиже көрсеткен спортшыға «Ең епті» номинациясы беріледі.

Байланыс номері:

8701 665 0966 Спатаев Тимур Даулетбақұлы Қазақстан Республикасы «Толағай» ұлттық спорт федерациясы.

29. Сылдырмалы доп (ұ., қ.)

Команда құрамы 8+8;+2+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009 (ұ., қ.)	8+8	2	1	1	20

Финалдық кезең әр жас санаты бойынша бөлек келесі тәртіпте өткізіледі:

Ойыншылардың жасы	Күн саны	Өткізу уақыты (2022 ж.)
2007-2009 ж.т.	6	Алматы қ. (25-30 наурыз)
2010-2012 ж.т.	6	Алматы қ. (25-30 наурыз)

IV. ТУРНИРДІҢ ҚАТЫСУШЫЛАРЫ МЕН ШАРТТАРЫ

- 4.1. Турнирде көру бойынша мамандандырылған және инклюзивті мектептердің құрама командалары, екі жас тобында қатысады:
 - 4.1.1. Бірінші жас тобы - 2007-2009 ж.ж. ұлдар
- 2007-2009 ж.ж. қыздар
 - 4.1.2. Екінші жас тобы - 2010-2012 ж.ж. ұлдар
- 2010-2012 ж.ж. қыздар
- 4.2. Көру бойынша мамандандырылған және инклюзивті мектептердің оқушылары осы Ереженің барлық талаптарын сақтай отырып, турнирге өздері оқитын өз мектептерін ұсынуға құқылы.
- 4.3. Республикалық турнирге қатысатын барлық ойыншылар ҚР «Дене шынықтыру және спорт туралы» Заңының, № 31 бап негізінде турнирге дайындық және қатысу кезінде жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандырылуға жатады. Міндетті сақтандыруға жауаптылар - білім беру басқармаларының басшылары, жаттықтырушы-оқытушылар, дене шынықтыру мұғалімдері. Жолда және жарыс кезінде спортшылардың қауіпсіздігі мен денсаулығына команда өкілдері мен жаттықтырушылар, оқытушылар жауап береді.
- 4.4. Турнирді өткізу форматы қатысушы командалардың санына байланысты ұйымдастыру комитетімен анықталады. Екінші кезеңге бірінші кезеңде бірінші орын алған командалар шығады.
- 4.5. Турнирдің екінші кезеңіне өтінім берген кезде командалар тиісті ұйымдастыру комитетіне келесілерді ұсынады:
 - өтінім парақтарын. Команданың өтінім парағына 6 ойыншыдан, бір жаттықтырушыдан, бір төрешіден және команданың бір өкілінен аспайтын адам саны енгізіледі. Өтініш парағын дәрігер және мектеп директоры растайды.
 - паспорт - 2-ші жас санаты үшін. Паспорт немесе жеке куәлік - 1-ші жас санаты үшін, сондай-ақ мүгедектік туралы анықтама.
 - қол қойылған құжаттардың түпнұсқалығы үшін толық жауапты директор куәландырған фотосуреті және мектеп мөрі бар оқушының жеке парағы.

- облыстық білім Басқармасының бұйрығы Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалаларына қатысушыларды атаулы атап шығумен іссапарға жіберуге.

Жоғарыда аталған құжаттары жоқ командаларға турнирдің екінші кезеңіне қатысуға рұқсат етілмейді.

- 4.6. Турнирдің өткен бірінші кезеңін өткізу туралы есептерді тиісті ұйымдастыру комитеті ҚГФ-не ұсынады.
- 4.7. Турнир матчтарының ұзақтығы:

Ойыншылардың жасы	Таймдар саны	Таймның ұзақтығы	Үзілістің ұзақтығы
2007-2009 ж.ж.	2	12 минут	5 минут
2010-2012 ж.ж.	2	9 минут	5 минут

- 4.8. Турнирді өткізу кезінде матчтың хаттамасына 6 ойыншыдан көп емес енгізілуі мүмкін.
- 4.9. Барлық ойындар IBSA Голбол ойынының халықаралық Ережелеріне сәйкес өткізіледі.
- Анықтама телефоны: 8 777 267-02-51 Шпехт Андрей Валерьевич

ОЙЫН ЕРЕЖЕЛЕРІ

- 6.1. Республикалық турнирдің ойындары «IBSA голболының Ресми Ережелеріне» және осы Регламентке сәйкес өткізіледі.
- 6.2. Инклюзивті мектептерге команда құрамында үш спортшыға дейін мүгедектіксіз болуға рұқсат етіледі. Бірақ ойындарда олар барлық «IBSA голболының Ресми Ережелерін» және осы Регламентті сақтайды.
- 6.3. Республикалық турнирдің ойындары бекітілген кестеге сәйкес өткізіледі:
- Аймақтың Республикалық турнирінің бас төрешісі;
 - Республикалық турнирдің бас төрешісі.

30. Су добы (ұ.)

Команда құрамы: 14;+1+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2013-2014 ж.ж.(ұ.)	14	1	1	1	17

Жарысқа 2013-2014 ж.т. және одан жас, спортшылар дәрігердің рұқсатымен және ата анасының қолхат қағазымен жарысқа кіргізіледі. Жарыс «World aquatics» халықаралық ережелері бойынша өткізіледі. Мандаттық комиссияны жарыстардың комиссары өткізеді.

Мандаттық комиссиядан өту кезінде командалар мынадай құжаттарды ұсынады: **паспорт, ұйым және дәрігерлік дене шынықтыру диспансері куәландырған атаулы өтінім.**

Мандаттық комиссия ұсынылған құжаттар негізінде спортшылар мен командаларды жарыстарға қатысуға жіберу туралы шешім қабылдайды

Ойын алаңының, қақпаның, доптың мөлшері :

* 13 жасқа дейін-25x20 метр, стандартты қақпалар, №4 доп.

Нәтижелерді бағалау жүйесі

Ұпайды санау жүйесімен рейтингі :

Барлық матч Дүниежүзілік (World Aquatics) су спорты федерациясының бекіткен ережесімен өтеді . Техникалық жағдайда өзгерістер болуы мүмкін.

Әр ойында жеңімпаз болуы керек :

Егер ойын негізгі уақытта тең аяқталса, командалар Ереже бойынша айып сопқысы (пенальти) арқылы жеңімпазды анықтайды.

Нәтижеге сай төмендегідей ұпай беріледі:

а) жеңіс = 3 ұпай

б) пенальтиден кейінгі жеңіс = 2 ұпай

в) пенальтиден кейінгі жеңіліс = 1 ұпай

г) жеңіліс = 0 ұпай

Командалар жинаған ұпайына байланысты кестеде өз орынын алады.

Жарыс бір айналымда өткізіледі, жеңімпаз жинаған ұпай саны бойынша анықталады.

31. Стрит ворк-аут (ұ., қ.)

Команда құрамы 5+5; 2+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	2009-2010 ж.т. (ұ., қ.)	14	1	1	1	17

ЖАРЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

Жарыс келесі бөлімдер бойынша өткізіледі:

Ұлдар:

Турникке тартылу

- бастапқы қалып: қолдар толық жазылған;
- иек турник деңгейінен жоғары көтерілуі тиіс;
- сермеуге, секіруге, аяқпен көмектесуге тыйым салынады;
- дұрыс орындалмаған тартылулар есепке алынбайды.

1 минут уақыт беріледі

Қос сырықта (брусья) қолды бүгіп-жазу

- қол толық бүгіліп, толық жазылуы тиіс;
- дене тұрақты қалыпта болуы қажет;
- аяқпен тірекке сүйенуге тыйым салынады.

1 минут уақыт беріледі

Қыздар:

Турникке тартылу

- бастапқы қалып: қолдар толық жазылған;
- иек турник деңгейінен жоғары көтерілуі тиіс;
- сермеуге, секіруге, аяқпен көмектесуге тыйым салынады;
- дұрыс орындалмаған тартылулар есепке алынбайды.

1 минут уақыт беріледі

Қолды бүгіп жазу (отжимание)

- Еденге етбетіңнен жат;
- Қолдарыңды иықтың тұсына қой, алақандар еденде;
- Денеңді түзу ұстап, аяқтың ұшына тірел;
- Шынтақты бүгіп, денені төмен түсір;
- Сосын қолды жазып, бастапқы қалыпқа қайт.

1 минут уақыт беріледі

БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІ

5 ұлда қызда жасайды. 5-інің есебі қосылып жалпы қорытынды ұпай шығады. Ұлдарда турникпен брусьяның есебі қосылып жалпы командалық есеп шығарылады. Қыздарда турникпен отжиманиенің есебі қосылып жалпы командалық есеп шығарылады.

ТЫЙЫМ САЛЫНАТЫН ӘРЕКЕТТЕР

- допинг қолдану;
- әдейі уақыт созу;
- төрешілерге құрметсіздік көрсету;
- қауіпсіздік ережелерін бұзу.

32. Дәстүрлі садақ ату(ұ., қ.)

Команда құрамы 3+3;+1+1+1

№	Жасы	Қатысушылар саны	Жаттық тырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	10-12 жас	1+1	1	1	1	9
2.	13-15 жас	1+1				
3.	16-18 жас	1+1				

1. Жалпы ережелер

1.1. Бұл ереже мектеп оқушылары арасында өткізілетін республикалық дәстүрлі садақ ату жарысын ұйымдастыру және өткізу тәртібін анықтайды.

1.2. Жарыстың мақсаты – ұлттық спорт түрін насихаттау, оқушылардың дене дайындығын арттыру және дәстүрлі садақ ату өнерін дамыту.

1.3. Жарыс Қазақстан Республикасының ұлттық спорт қағидаларына сәйкес өткізіледі.

2. Қатысушылар

2.1. Жарысқа жалпы білім беретін мектептердің құрама оқушылары қатысады.

2.2. Қатысушылар жас ерекшелігіне қарай топтарға бөлінеді:

- 10–12 жас (1+1)
- 13–15 жас (1+1)
- 16–18 жас (1+1)

2.3. Әр қатысушының дәрігерлік рұқсаты болуы міндетті.

3. Қару-жарақ және жабдық

3.1. Жарысқа дәстүрлі садақ қана жіберіледі (заманауи спорттық садақтарға тыйым салынады).

3.2. Жебелер ағаш немесе дәстүрлі үлгіде болуы тиіс.

3.3. Қосымша оптикалық көздеуіштерді, тұрақтандырғыштарды қолдануға рұқсат етілмейді.

3.4. Қауіпсіздік мақсатында жебе ұштары стандартқа сай болуы керек.

4. Жарыс тәртібі

4.1. Ату қашықтығы жас ерекшелігіне қарай белгіленеді:

- 10–12 жас – 10–15 м
- 13–15 жас – 15–20 м
- 16–18 жас – 20–30 м

4.2. Әр қатысушыға белгіленген санда (мысалы, 3 немесе 5) жебе атуға рұқсат беріледі.

4.3. Ату тек төрешінің белгісі бойынша жүргізіледі.

5. Ұпай санау

- 5.1. Нысана ортасына тиген жебе ең жоғары ұпаймен бағаланады.
- 5.2. Ұпай саны нысанадағы белгіленген шеңберлерге сәйкес есептеледі.
- 5.3. Даулы жағдайларда соңғы шешімді бас төреші қабылдайды.

6. Қауіпсіздік талаптары

- 6.1. Ату алаңында тәртіп пен қауіпсіздік ережелерін сақтау міндетті.
- 6.2. Төрешінің рұқсатынсыз жебені алу немесе атуға тыйым салынады.
- 6.3. Қауіпсіздік ережесін бұзған қатысушы жарыстан шеттетіледі.

7. Жеңімпаздарды анықтау

- 7.1. Жеңімпаздар ең көп ұпай жинаған қатысушылар арасынан анықталады.
- 7.2. Жеңімпаздар дипломдармен, медальдармен және ұйымдастырушы белгілеген сыйлықтармен марапатталады.

8. Қорытынды ережелер

- 8.1. Осы ережеде қарастырылмаған мәселелерді ұйымдастыру алқасы шешеді.
- 8.2. Ереже барлық қатысушылар мен жаттықтырушылар үшін міндетті.

33. Велоспорт инклюзия (ұ., қ.)

Команда құрамы 6;+2+2+2

№	Жасы	Қатысушы саны	Жаттықтырушылар	Төреші	Өкіл	Команда құрамы
1.	U-17 (2008-2009 ж.т) (ұ.)	3	1	1	1	6
2.	U-15(2010-2011 ж.т) (ұ.)	3	1	1	1	6

Жарысқа 14-17 жастағы спортшылар жіберіледі. 2011-2008 ж. т. спортшылар велоспорт 2026 ж. арналған республикалық және халықаралық жарыстардың регламентінде айқындалған шарттарда жарыстарға жіберіледі.

Жарыстар UCI халықаралық қағидалары бойынша өткізіледі. Команда құрамына кіретін әрбір қатысушы бағдарламаның екі жеке түрі мен екі эстафетада өнер көрсетуге құқылы. Бағдарламаның жеке түрлерінде командадан командалық күрестің сынағына 2 спортшы жіберіледі.

Жарыстың әр түрінде әр аймақтан 1 командадан рұқсат етіледі.

Командалық орын командалардың барлық қатысушылары жинаған ұпайлардың ең көп сомасы бойынша анықталады.

Қатысушы командалар бірыңғай киіммен қатысуға міндетті, оның үлгісін мандат комиссиясынан өткен кезде көрестеді.

Жарыс бағдарламасы:

Әр командадан кем дегенде **1 қатысушы** (тандем 1пилот+1 стокер) келесі санаттар бойынша қатысуға құқылы:

1 – күн	Келу күні	
	16:00	Мандаттық комиссия
	17:00	Команда өкілдеріне арналған жиналыс
2 – күн	09:00	Жарыстың ашылуы
	10:00	Жекелей жарыс 15 км – Жас ұлдар 2010-2011 ж.т.
	11:00	Жекелей жарыс 15 км – Ұлдар 2008-2009 ж.т.
3 – күн	10:00	Топтық жарыс 40 км – Ұлдар және Жас ұлдар 2010-11, 2008-09 ж.т.
	12:00	Жеңімпаздар мен жүлдегерлерді марапаттау
	13:00	Жарыстың жабылуы
4 - күн	Кету күні	

**26 спорт түрлері бойынша командалық біріншілік
жеңімпаздарын анықтау үшін ұпай есептеуі**

1. Командалардың спорт түрлері бойынша қатысу бойынша;
2. Медальдық есеп бойынша.

**ХІІІ жазғы Қазақстан оқушылар
Гимназиадасына қатысуға
өтінім**

_____ (облысы)

спорт түрі _____

№	Спортшының аты-жөні	Туған жылы	Атағы, разряды	Бағдарлама	Жаттықтырушының аты-жөні	Оқу орнының мекен жайы	Дәрігердің рұқсаты (қолы мөрі)
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							

М.О.

Спортшылар жіберілді _____

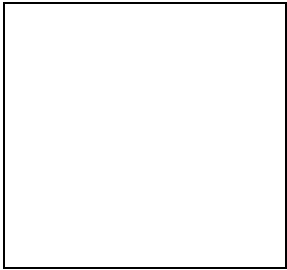
Жаттықтырушы _____ (қолы)

Дәрігер _____ (қолы)

Облыстық білім беру басқармасының
басшысы

_____ (қолы)

« _____ » _____ 2026 жыл

**XIII жазғы Қазақстан оқушылар Гимназиадасының
ЖЕКЕ КАРТОЧКАСЫ**

Спорт түрі _____

(мектептің мөрі фотосуреттің бұрышына қойылады)

М.П.
мектеп

Аты-жөні. _____

Туған жылы _____

Спорт разряды _____

Оқу орны _____

Мектеп директоры _____

(Аты-жөні, қолы)